

ελένη- ινώ θεοδώρου / κατερίνα συνοδινού

επιμέλεια / αλέξανδρος ψυχούλης

πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
τμήμα αρχιτεκτόνων μηχανικών

μάρτιος 2010

ελένη-ινώ θεοδώρου / κατερίνα συνοδινού

επιμέλεια / αλέξανδρος ψυχούλης

memo20

memory in motion μνήμη σε κίνηση

[Εκδοχή διαχείρισης της μνήμης
σε ιστορικά φορτισμένα σημεία
του αστικού ιστού
το παράδειγμα του Βόλου.]

Τι θα γινόταν αν καταργούταν ο συμβατικός τρόπος μνημόνευσης και εισάγονταν ένας νέος, ο οποίος θα μεταφέρει ενεργά τις αναμνήσεις στον αστικό ιστό, περιέχοντας τη μνήμη του τόπου και αλληλεπιδρώντας με το κοινό;

Η προτεινόμενη εκδοχή διαχείρισης της μνήμης βασίζεται σε τρία σημεία: 1. στην προσφορά μνήμης, προβάλλοντας στο κοινό όλα τα έγκυρα ντοκουμέντα που σχετίζονται με το γνήσιο περιβάλλον και φανερώνουν την ιστορία του, 2. στο διαφορετικό επίπεδο θέασης του τόπου, ανυψώνοντας το οπτικό πεδίο του θεατή και 3. στη συλλογή μνήμης μέσω φωτογραφικής μηχανής.

Σε αντίθεση με την αδιαβάθμητη πληροφορία της εποχής, το memo20 αντιπροσωπεύει τη διαβαθμισμένη ανύψωση προς τη μνήμη. Πρόκειται για μία φορητή κατασκευή που μετακινείται στον αστικό ιστό και τοποθετείται στα γνήσια περιβάλλοντα μνήμης. Μια κλίμακα είκοσι βαθμίδων αποτελεί τον πυρήνα της. Η δράση του χρήστη εξελίσσεται κάτω, πάνω και γύρω από αυτήν. Η χωρική ιδιαιτερότητα της κλίμακας, προσφέρεται για νέες χρήσεις και δημόσιες δράσεις. Φιλοξενεί προβολές και μαρτυρίες από τον εκάστοτε τόπο μνήμης και συγκεντρώνει πληροφορίες έρευνας, επεξεργασμένες από οπτικοακουστικά συστήματα.

Η προτεινόμενη κατασκευή- κλίμακα memo20 υποκαθιστά το μνημείο και λειτουργεί ως μήτρα πληροφοριών και ψηφιακού υλικού. Τηρεί ορισμένες προδιαγραφές όσον αφορά τα μορφολογικά χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες της, οι οποίες καθορίζουν και τη ριζική αντίθεση της με τα υπάρχοντα μνημεία.

eleni-ino theodorou / catherine synodinou

supervision / alexandros psychoulis

memo20

memory in motion μνήμη σε κίνηση

[A version of memory management, in historically charged urban spots.

The example of Volos.]

What if we abolished the conventional way of commemorating and we introduced a new one, which would be able to circulate the memory around the city in a more vivid way, bearing in the same time the memory of the place as well as interacting with the public?

The suggested version of memory management is based on three basic points: 1.offering memory, by projecting to the public all the valid documents that can reveal the history of each urban spot, 2.creating a different way of viewing the spot, by elevating the level that the viewer stands, 3. gathering memory, via a camera.

In contrast to the leveled information of nowadays, memo20 represents the escalated elevation towards memory. A portable construction moves around the city and is installed in the exact memory spots. A climax of twenty steps is the core of this construction. The activity of the user expands on the stair, under and around it. The shape of the construction itself is offered for new practices and public activities. It can host projections and testimonies from every memory spot and gathers research information, processed by multimedia systems.

The suggested construction- memo20 substitutes the monument and becomes a womb of information and digital material. It keeps up to certain specifications, as far as its abilities and its morphological characteristics are concerned, which determine its radical contraposition to the existing monuments.

[Εκδοχή διαχείρισης της μνήμης
σε ιστορικά φορτισμένα σημεία
του αστικού ιστού
το παράδειγμα του Βόλου.]

ΠΡΟΤΟΜΗ ΜΕ ΤΟ ΚΙΛΟ. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ.	[οι λόγοι]	7
ΟΧΙ ΠΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ. ΜΟΝΟ ΜΝΗΜΗ.	[το concept]	17
ΜΕΣΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΘΑ ΖΟΥΜΕ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ.	[η εικόνα]	25
ΜΙΑ ΜΗΧΑΝΗ ΙΚΑΝΗ ΝΑ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΕΙ ΑΠΟΣΥΝΤΕΘΕΙΜΕΝΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ.	[οι προδιαγραφές]	35
ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΜΑΘΟΥΜΕ ΝΑ ΖΟΥΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΣΤΙΣ ΣΚΑΛΕΣ.	[η κλίμακα]	43
memo20 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ.	[τα τεχνικά θέματα]	57
ΚΙΤΡΙΝΗ ΑΠΟΘΗΚΗ.	[το παράδειγμα]	85

ΠΡΟΤΟΜΗ ΜΕ ΤΟ ΚΙΛΟ.¹

[ΟΙ ΛΟΓΟΙ]

1. Από τη δεκαετία του 1980 κι έπειτα, είδη κράματος αντικαθιστούν το μάρμαρο στην κατασκευή των προτομών. Η έκφραση “προτομή με το κιλό” αναφέρεται στην κοστολόγηση των γλυπτών, με βάση το βάρος του χυτηρίου τους. Στο Βόλο υπάρχουν 22 προτομές, εκ των οποίων οι 13 είναι κατασκευασμένες από μπρούτζο ή ορείχαλκο.

Ως ορισμός του μνημείου αναφέρεται «η μνημονική κατασκευή με σκοπό τη συνέχιση της μνήμης ενός γεγονότος ή ενός ατόμου¹» .

Σύμφωνα με την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως², στις ελληνικές πόλεις, το ισχύον νομικό καθεστώς κατασκευής εικαστικών έργων προβλέπει ότι:

«Η ανάθεση κατασκευής μνημείων, ηρώων και εν γένει καλλιτεχνικών έργων, ενεργείται κατόπιν δημοσίου καλλιτεχνικού διαγωνισμού, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που ελέγχεται από το νομάρχη για τη νομιμότητα της.

Η κρίση όλων των καλλιτεχνικών έργων, ανεξάρτητα από το ύψος του προϋπολογισμού και του αντικειμένου της σύμβασης, γίνεται από την επιτροπή διευθύνσεως που συγκροτείται με απόφαση του νομάρχη και μπορεί να αποτελείται από αρχιτέκτονες, μηχανικούς, καλλιτέχνες, μέλη του εικαστικού επιμελητηρίου και εκπροσώπους άλλων φορέων της πόλης.

Ο καλλιτεχνικός διαγωνισμός μπορεί να διεξαχθεί τυπικά ή άτυπα. Τυπικά, η πανελλήνια προκήρυξη κοινοποιείται τρεις, έξι ή εννέα μήνες πριν την ημερομηνία διεξαγωγής, ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού, ενώ ανακοινώνονται οι προδιαγραφές (ύψος, χώρος, υλικό και χρόνος παράδοσης), δύο χρηματικά βραβεία και έπαινοι. Άτυπα, η επιτροπή κρίνει τις προσχεδιακές προτάσεις επιλεγμένου γλύπτη, με προδιαγραφές που ορίζει η ίδια και προσυμφωνημένη αμοιβή. Δεν μπορούν να ζητηθούν σχέδια από διαφόρους καλλιτέχνες, εκτός κι αν τους δοθεί αμοιβή, ανάλογη του τελικού κόστους του έργου. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα προσωπικής ανάθεσης ιδιώτη ή συλλόγου σε συγκεκριμένο καλλιτέχνη, χωρίς διαγωνισμό, αλλά αφού προηγηθεί γνωμάτευση για την αισθητική αρτιότητα του έργου από την επιτροπή.»

Τα πρώτα υπαίθρια μνημεία του δήμου Βόλου κατασκευάστηκαν στα τέλη του 19ου αιώνα, ενώ παρατηρείται αύξηση του αριθμού τους τα τελευταία είκοσι χρόνια.

1. Stevens Curl, James. A Dictionary of Architecture. New York: Oxford University press, 1999

2. Εφημερίς της Κυβερνήσεως της ελληνικής δημοκρατίας, τεύχος δεύτερο, αρ. φύλλου 878, 2 Οκτωβρίου 1997

Το νέο Ηρώ, γνωστό ως
“το άγαλμα της παραλίας”,
αποτελεί το πλέον αναγνωρίσιμο
μνημείο της πόλης του Βόλου.

FUCKING PERFECT™ + GoOnitsa

Η ανάθεση της κατασκευής και η εγκατάστασή τους στο δημόσιο χώρο, στην πραγματικότητα αποκλίνουν από το προαναφερθέν νομικό καθεστώς. Πρόκειται, ουσιαστικά, για διαδικασίες που στηρίζονται σε οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά κριτήρια. Αυτό σημαίνει ότι ένα άτομο ή μία ομάδα, δύναται να ασκήσει πίεση μέσω υψηλής χρηματοδότησης, γνωριμιών, ή μέσω της κοινωνικής θέσης της, για την ανέγερση μνημείου αφιερωμένου σε γεγονός ή άτομο της δικής τους επιλογής. Επιπλέον, επιδιώκουν, και σε αρκετές περιπτώσεις, απαιτούν την τοποθέτησή του σε συγκεκριμένο σημείο του αστικού ιστού.

Η προτομή της Σοφίας Βέμπο³ αποτελεί παράδειγμα της συγκεκριμένης ενέργειας. Η ανέγερσή της χρηματοδοτήθηκε αποκλειστικά από ιδιώτη, ο οποίος αρχικά ζητούσε την εγκατάσταση της σε σημείο κοντά στο σπίτι του, ενώ ο χώρος δεν είχε νοηματική σύνδεση με το πρόσωπο. Η επιθυμία του δωρητή δεν εκπληρώθηκε, αλλά προς ικανοποίηση του, η προτομή τελικά τοποθετήθηκε στην πλατεία Τάσσου, ακριβώς μπροστά από το δημαρχείο.

Η πλατεία του δημαρχείου είναι ένα από τα δύο σημεία της πόλης που εντοπίζονται ιδιαίτερες πυκνώσεις μνημείων. Αποτελεί την πλέον δημοφιλή περιοχή, καθώς βρίσκεται στην είσοδο της πόλης και θεωρείται χώρος με πολιτικές προεκτάσεις και αίγλη. Δεύτερο σε δημοτικότητα είναι το πάρκο του Αγίου Κωνσταντίνου, ο μεγαλύτερος χώρος πρασίνου του Βόλου.

Οι δύο αυτές περιοχές έχουν καταλήξει να αντιμετωπίζονται, λανθασμένα, ως υπαίθριες γλυπτοθήκες που φιλοξενούν μία ποικιλία γλυπτικών κατασκευών, ετερόκλητων τόσο μεταξύ τους, όσο και με το χώρο. Το φαινόμενο της αυθαίρετης τοποθέτησης των μνημείων ωστόσο, δεν περιορίζεται στα όρια των δύο πάρκων, αλλά εξαπλώνεται σε όλο τον αστικό ιστό. Δεν κρίνεται, δηλαδή, απαραίτητη η νοηματική συσχέτιση μεταξύ του γεγονότος που μνημονεύεται και της θέσης εγκατάστασης, με εξαίρεση την περίπτωση των προτομών του Ευάγγελου Αχιλλόπουλου και του Αλέξανδρου Αθανασάκη⁴.

3. Η προτομή εγκαταστάθηκε τον Οκτώβριο του 2005 και ήταν προσφορά του Νικόλαου Μπρισίμη στο δήμο Βόλου.

4. Οι δύο άνδρες, με την οικονομική συνεισφορά τους, βοήθησαν στην ολοκλήρωση της κατασκευής του Αχιλλοπούλειου Νοσοκομείου Βόλου και του Αθανασάκειου Αρχαιολογικού Μουσείου αντίστοιχα, και οι προτομές τους τοποθετήθηκαν στους προαύλιους χώρους των δύο κτιρίων.

ΠΑΡΚΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ

- 1.μνημείο για τα θύματα του Εβραϊκού ολοκαυτώματος,
- 2.μνημείο Αντιστάσεως, 3.παλιό Ηρώο, 4.ανδριάντας Ρήγα Φεραίου,
- 5.προτομή Νίκου Σκυλοδήμου, 6.προτομή Ελένης Σκούρα,
- 7.προτομή Σοφίας Βέμπο, 8.προτομή Γεωργίου Φιλάρετου

ΠΑΡΚΟ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

- 1.προτομή Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, 2.η Μάνα,
- 3.ανδριάντας Ελευθερίου Βενιζέλου, 4.προτομή Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, 5.προτομή Οικουμενικού Πατριάρχη Δημητρίου

Οι δύο αυτές περιοχές έχουν καταλήξει να αντιμετωπίζονται, λανθασμένα, ως υπαίθριες γλυπτοθήκες που φιλοξενούν μία ποικιλία γλυπτικών κατασκευών, ετερόκλητων τόσο μεταξύ τους, όσο και με το χώρο. Το φαινόμενο της αυθαίρετης τοποθέτησης των μνημείων ωστόσο, δεν περιορίζεται στα όρια των δύο πάρκων, αλλά εξαπλώνεται σε όλο τον αστικό ιστό. Δεν κρίνεται, δηλαδή, απαραίτητη η νοηματική συσχέτιση μεταξύ του γεγονότος που μνημονεύεται και της θέσης εγκατάστασης, με εξαίρεση την περίπτωση των προτομών του Ευάγγελου Αχιλλόπουλου και του Αλέξανδρου Αθανασάκη¹.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της κατάστασης, είναι η τοποθέτηση της προτομής του Νίκου Σκυλοδήμου², στη νοτιοδυτική πλευρά της πλατείας Ρήγα Φεραίου. Η προτομή βρίσκεται απομονωμένη, δεξιά της κεντρικής όψης του Θεάτρου, αφήνοντας την εντύπωση πως ο ηθοποιός έζησε στιγμές δόξας στο εν λόγω θέατρο. Στην πραγματικότητα, ο Νίκος Σκυλοδήμος ανήκε στο περιθωριακό θίασο της Παλαιάς Ηλεκτρικής Βόλου και δεν έγινε ποτέ δεκτός στον κύκλο του Δημοτικού Θεάτρου. Η συγκεκριμένη θέση της προτομής μπορεί να θεωρηθεί ως ένα όψιμο συγνώμη ή ως ένα είδος σκόπιμης παραχάραξης της ιστορίας.

Το υπάρχον δίκτυο των μνημείων της πόλης δεν είχε σχεδιαστεί εκ των προτέρων, αλλά αποτελεί τυχαία κατάληξη, αποτέλεσμα δωρεών και ευκαιριακών αποφάσεων, και δεν έχει πάρει ακόμα την τελική του μορφή. Η γλυπτική παράδοση, σε συνδυασμό με την άναρχη τοποθέτηση, αδυνατεί πλέον να λειτουργήσει μνημονικά στη σύγχρονη κοινωνία.

Τι θα γινόταν, αν καταργούταν ο συμβατικός τρόπος μνημόνευσης και εισάγονταν ένας νέος, ο οποίος θα μεταφέρει πλέον ενεργά τις αναμνήσεις στον αστικό ιστό, περιέχοντας τη μνήμη του τόπου και αλληλεπιδρώντας με το κοινό;

1. Οι δύο άνδρες, με την οικονομική συνεισφορά τους, βοήθησαν στην ολοκλήρωση της κατασκευής του Αχιλλοπούλειου Νοσοκομείου Βόλου και του Αθανασάκειου Αρχαιολογικού Μουσείου αντίστοιχα, και οι προτομές τους τοποθετήθηκαν στους προαύλιους χώρους των δύο κτιρίων.

2. Είναι έργο του γλύπτη Θεόδωρου Παπαδημητρίου. Το έργο φιλοτεχνήθηκε με την οικονομική συμβολή του Υπουργείου πολιτισμού και δωρήθηκε στο δήμο Βόλου, προκειμένου να τοποθετηθεί σε δημόσιο χώρο.

το μνημείο που γυρίζει πλάτη

το μνημείο εργοστασίου

το μνημείο που δε μνημονεύει

το παράταιρο μνημείο

το μνημείο που μετακομίζει

το μνημείο γίγαντας

η προτομή που εκπίπτει

το παράταιρο μνημείο

[ΜΝΗΜΕΙΑΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ]

ΟΧΙ ΠΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ.
ΜΟΝΟ ΜΝΗΜΗ.

[TO CONCEPT]

όχι πια μνημεία. μόνο μνήμη.

Το concept στο οποίο βασίζεται η προτεινόμενη εκδοχή διαχείρισης της μνήμης βασίζεται στα εξής τρία σημεία:

- στην προσφορά μνήμης

Προβάλλονται στο κοινό όλα τα έγκυρα ντοκουμέντα που σχετίζονται με το γνήσιο περιβάλλον και φανερώνουν την ιστορία του. Η μνήμη αποδεσμεύεται, κοινοποιείται και επιβιώνει διά της επανάληψης.

- στο διαφορετικό επίπεδο θέασης του τόπου

Προσφέρεται μία εναλλακτική θέαση του σημείου όπου διαδραματίστηκε το γεγονός, διαφορετική από αυτή που έχει συνηθιστεί. Το οπτικό πεδίο του θεατή ανυψώνεται κυριολεκτικά και συμβολικά και του αποκαλύπτει μια νέα εικόνα.

- στη συλλογή μνήμης

Τοποθετείται κάμερα στον τόπο μνήμης, ρυθμισμένη να εστιάζει στο πρόσωπο του ατόμου που στέκεται μπροστά από το φακό. Ο χρήστης επιλέγει αν θα φωτογραφηθεί ή όχι, πατώντας το κουμπί ενεργοποίησης. Οι φωτογραφίες- πορτρέτα αναγράφουν τον τόπο, την ημερομηνία και την ώρα της λήψης. Δε χρησιμοποιούνται άμεσα, αλλά αποθηκεύονται σε μία βάση δεδομένων που φέρει τη σύγχρονη μνήμη του τόπου. Υπάρχει δηλαδή η δυνατότητα αποτύπωσης της μνήμης του επισκέπτη στη μνήμη της κατασκευής μέσω του προσωπικού του ψηφιακού ίχνους. Ο χρήστης, έχοντας μόλις μεταλάβει τη μνήμη του τόπου μέσω της μνημονευτικής διαδικασίας, επιλέγει αν θα αποτυπώσει τη φευγαλέα στιγμή του περάσματος του από το σημείο και αν τελικά θα αποθηκεύσει για πάντα τη στιγμιαία ένωση της υπόστασης του με την ιστορία του τόπου.

Το μνημείο υποκαθίσταται με το νέο τρόπο μνημόνευσης, που ανταποκρίνεται στη σύγχρονη εποχή. Στη σκέψη των νεότερων γενεών δεν αναγνωρίζεται πλέον η έννοια του μνημείου, τουλάχιστον όχι όπως σε παλαιότερες εποχές, και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν παρουσιάζεται καν η ανάγκη ύπαρξής του. Ο επαναπροσδιορισμός της έννοιας του μνημείου, με σκοπό την επανένταξη και την ανάδειξη των αναμνήσεων της εποχής στο αστικό περιβάλλον, βρίσκεται σε αντίθεση με το καθεστώς που αναφέρονται τα μνημεία σήμερα και την αισθητική κατασκευής τους που συνεχίζει το στερεοτυπικό χειρισμό της μνήμης. Η αρχαιοπληξία της σημερινής κοινωνίας, η επιμονή στη μονοτονία, η δεκτικότητα της επανάληψης ή της αντιγραφής συγκεκριμένων μορφών και η συνεχής χρήση ίδιων υλικών, συνθέτουν το καθιερωμένο μνημειακό σκηνικό και ορίζουν το στερεότυπο τρόπο που νοείται ένα μνημείο σήμερα.

Οι νέοι τρόποι διαχείρισης της μνήμης επιβάλλεται να έρθουν σε αντίθεση με την εκδοχή του μόνιμου που αντιπροσωπεύουν τα γλυπτά και ταυτόχρονα να ακολουθούν τη ροή της πόλης και της σύγχρονης εποχής της πληροφορίας και του διαδικτύου.

Σε πρώτο στάδιο, προτείνεται ιδιαίτερη χωροθέτηση των ήδη υπαρχόντων μνημείων. Στην περίπτωση του Βόλου, χαρακτηριστική είναι η εκπαιδευτική εξέλιξη που παρουσιάζει η μορφολογία των προτομών κατά τον τελευταίο αιώνα. Η τοποθέτησή τους έχει γίνει σε διάσπαρτα σημεία της πόλης, ή αποτελεί μέρος στερεοτυπικών σχηματισμών, όπως για παράδειγμα γύρω από ένα σιντριβάνι.

Οι 22 συνολικά προτομές, επανατοποθετούνται σε γραμμική σειρά, όπου καθίσταται δυνατή η οπτική σύγκριση τους. Με αυτόν τον τρόπο φανερώνεται η απλοποίηση της μορφής με την πάροδο των δεκαετιών, καθώς η αρχική αντιμετώπιση την προέβαλλε ως ένα μαρμάρινο κομψοτέχνημα, το οποίο σταδιακά υποβαθμίστηκε. Η ομοιομορφία τους μαρτυρά τον πραγματικό ρόλο τους στον αστικό ιστό, που δεν είναι τίποτα παραπάνω από διακοσμητικός. Το αδιάφορο, συνηθισμένο στο μάτι του περαστικού, περίγραμμα ενός τεμαχισμένου ανθρώπινου σώματος δεν προσφέρει επαρκή πληροφόρηση για το άτομο που μνημονεύεται και το έργο του. Η γνώση που λαμβάνουμε γίνεται μόνο αν εξετάσουμε κάθε προτομή από μία μόνο όψη της, και αυτή η γνώση δεν είναι παρά το όνομά που αναγράφεται στη βάση και τα χαρακτηριστικά του προσώπου, λαξευμένα από τον εκάστοτε γλύπτη.

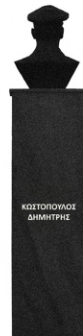
Σε αντίθεση με την αυθαίρετη χωροθέτηση της πλειοψηφίας των μνημείων στην πόλη του Βόλου, η έννοια του τόπου μνήμης [lieu de memoir], που πρώτος χρησιμοποίησε ο Γάλλος ιστορικός Pierre Nora¹, ορίζει το ακριβές σημείο, στο οποίο συνέβη το μνημονευόμενο γεγονός, εκεί που η μνήμη αποκρυσταλλώνεται και βρίσκει καταφύγιο.

Προτείνεται η χρήση μιας εφήμερης κατασκευής- passerpartout που μεταφέρεται από τόπο μνήμης σε τόπο μνήμης. Λειτουργεί ως μήτρα μνήμης, γιατί διατηρεί τη μορφή της, ενώ αλλάζει το περιεχόμενό της, τις πληροφορίες δηλαδή που αντιστοιχούν σε κάθε τόπο και που αποτελούνται από αληθινά και έγκυρα έγγραφα, προσωπικές μαρτυρίες και αυτοβιογραφίες.

1. Ο Pierre Nora είναι γάλλος ιστορικός, μέλος της γαλλικής Ακαδημίας. Το 1984 συνέταξε το έργο του «Les lieux de memoire», όπου εισήγαγε και όρισε τις έννοιες «lieux de memoire» και «milieux de memoire».

Η μεταφορά γίνεται με σκοπό τη συμμετοχή της κατασκευής στη συνεχώς μεταβαλλόμενη ροή της πόλης. Ο σύγχρονος άνθρωπος αναζητά τις κινήσεις που του προκαλούν ενδιαφέρον κατά τη βίωση του στο αστικό περιβάλλον και σκοπός της κατασκευής, είναι να προκαλέσει ξάφνιασμα και έκπληξη σε όσους ζουν και κινούνται στην πόλη και επιζητούν την ανανέωση της εικόνας της.

Η νέα κατασκευή επιδιώκει την προώθηση του τρόπου με τον οποίο η σύγχρονη κοινωνία της πληροφορίας διαχειρίζεται τη μνήμη, τη διατήρησή της και την απώλειά της. Για αυτό το λόγο τηρεί ορισμένες βασικές προδιαγραφές, όπως η χρήση οικουμενικού λεξιλογίου. Η οπτική γλώσσα είναι η μόνη αναγνωρίσιμη από όλους. Οι εικόνες δεν είναι στατικό αντικείμενο. Αντίθετα, υπόκεινται συνέχεια σε επανερμηνεία, ανάλογα με τον τόπο, το χρόνο και το πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο δημιουργούνται και βλέπονται. Οι οπτικές αναπαραστάσεις είναι το είδος του ενθυμίου που θα χρησιμοποιηθεί κατά κόρον στην προτεινόμενη εκδοχή διατήρησης της μνήμης. Σκοπός είναι να καλυφθεί η ανάγκη να ζωντανέψει η μνήμη στο γνήσιο περιβάλλον που διαδραματίστηκε κάθε γεγονός.

[ΤΟ ΤΕΙΧΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΟΜΩΝ]

ΜΕΣΑ ΣΕ ΑΥΤΗ
ΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ
ΘΑ ΖΟΥΜΕ ΓΙΑ
ΠΑΝΤΑ¹.

[Η ΕΙΚΟΝΑ]

1. «Φυσικά, δεν είναι μια φωτογραφία όπως όλες' είναι η τελευταία μου εφεύρεση. Μέσα σε αυτή τη φωτογραφία θα ζούμε για πάντα. Φανταστείτε μια σκηνή όπου θα αναπαρίσταται με κάθε λεπτομέρεια η ζωή μας αυτές τις επτά μέρες. Εμείς οι ίδιοι μας αναπαριστάνουμε. Όλες οι πράξεις μας έχουν καταγραφεί.»

“Η εφεύρεση του Μορέλ”, Adolfo Bioy Casares

Η νέα μέθοδος μνημόνευσης αποσκοπεί στη διαφορετική διαχείριση της δύναμης της εικόνας από αυτή που παρατηρείται στη σύγχρονη εποχή της πληροφορίας. Ακολουθώντας την κονστρουκτιβιστική¹ θεωρία αναδόμησης της εικόνας εκ του μηδενός και διερώτησης για τη θέση της στην κοινωνία, προτείνεται η χρήση γνήσιου οπτικού υλικού για κοινό σκοπό, την ανάδειξη των τόπων μνήμης. Η προτεινόμενη εκδοχή διαχείρισης της μνήμης χρησιμοποιεί την εικόνα ως πρώτη ύλη, θέτοντας υπό αμφισβήτηση τη χρήση της γλυπτικής στο πεδίο της μνημόνευσης. Η νέα αισθητική βασίζεται στην σύνθεση της εικόνας και των αυθεντικών ντοκουμέντων, σε συνδυασμό με μια απλή και λειτουργική κατασκευή προώθησής τους.

Η ιστορία της πόλης δύναται να παρουσιαστεί μέσα από μαρτυρίες και αφηγήσεις βιωμάτων, ως το συνδυαστικό μέσο του παρόντος με το παρελθόν. Οι μαρτυρίες αποκαλύπτουν πτυχές παρελθοντικών γεγονότων και συγκεκριμένες λεπτομέρειες από τις οποίες φανερώνεται η συνολική ατμόσφαιρα της χρονικής περιόδου στην οποία αναφέρονται.

Η συγκέντρωση γνήσιων ντοκουμέντων και η μετουσίωση τους σε αφηγηματική πρακτική που παρουσιάζεται δημόσια, φανερώνει τα σημεία της πόλης που, είτε έχουν αλλοιωθεί είτε όχι, αποτελούν τόπους μνήμης. Με τη νέα εκδοχή διατήρησης της μνήμης διεκδικείται η θέαση και η ανάδειξη αυτών των σημείων, η επαφή του κοινού με αυτά, και ταυτόχρονα, η παρουσίαση των σχετικών ντοκουμέντων με σύγχρονες αναπαραστατικές μεθόδους. Οι πληροφορίες του παρελθόντος μετατρέπονται σε εξωτερικό ερέθισμα μέσα στην πόλη μέσω οπτικοακουστικών μέσων, όπως βίντεο προβολή, ήχο, φωτογραφία, αισθητήρες κίνησης, ειδική μελέτη φωτισμού και ψηφιακή χαρτογράφηση.

1. Η ρωσική επανάσταση συνοδεύτηκε από μία περίοδο καλλιτεχνικού πειραματισμού, γνωστή ως Κονστρουκτιβισμός. Ο Κονστρουκτιβισμός έθετε υπό αμφισβήτηση τις θεμελιώδεις αρχές της τέχνης. Οι Κονστρουκτιβιστές έθεσαν την πρόκληση της τέχνης σαν μοναδικό προϊόν, εξερεύνησαν πιο συλλογικούς τρόπους εργασίας και μελέτησαν το πώς θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην καθημερινή ζωή μέσω του design, της αρχιτεκτονικής, της βιομηχανικής παραγωγής, του θεάτρου και του κινηματογράφου.

“The Mission Eternity Sarcophagus”

Η ομάδα ασχολείται με τον επαναπροσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο η κοινωνία της πληροφορίας διαχειρίζεται τη μνήμη. Η προτεινόμενη κατασκευή έχει το μέγεθος ενός συνηθισμένου container, το οποίο μπορεί να μεταφερθεί σε όλο τον κόσμο. Μέσω της συλλογής οπτικής και ηχητικής πληροφορίας, δημιουργούνται τα ψηφιακά πορträίτα των συμμετεχόντων, τα οποία φιλοξενούνται και προβάλλονται στη φορητή κάψουλα. Το αποτέλεσμα αποτελεί προσπάθεια τεχνικής και καλλιτεχνικής ένωσης του υλικού και του μνημονικού χώρου.

“Το ποδήλατο”

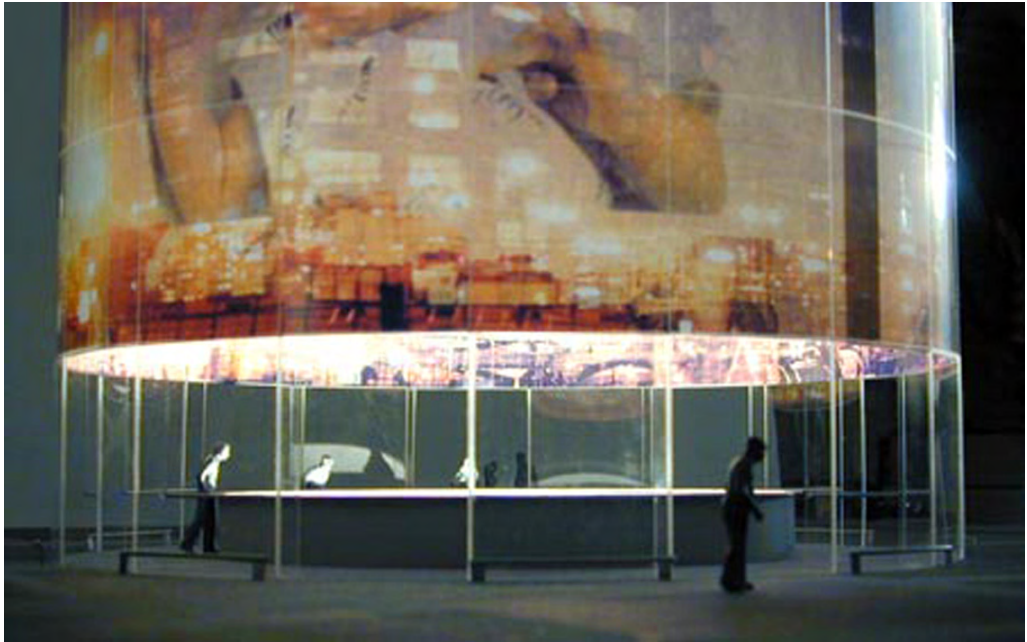
Στη χούντα της Αργεντινής, ο Φερνάντο Τραβέρσο, ποιητής και ζωγράφος, σχεδίασε 350 ποδήλατα, όσοι και οι αγνοούμενοι της πόλης Ροσάριο κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Η εμφάνιση της εικόνας του ποδηλάτου σε κάποιο σημείο, σήμαινε αυτόματα ότι κάποιος αντιστασιακός είχε δολοφονηθεί εκεί κοντά. Τα ποδήλατα διατρέχουν την πόλη, αποτυπωμένα σε τοίχους κτιρίων που υπήρξαν κρατητήρια και χώροι βασανιστηρίων, αλλά και μπροστά σε σχολεία, ή εγκαταλελειμμένα εργοστάσια.

Τον Απρίλη του 2004, ο Τραβέρσο μετασημάτισε τις 350 φιγούρες σε “σημεία” και τις εξέθεσε στο μουσείο Καστανίνο. Στη συνέχεια, ο ίδιος ο καλλιτέχνης διοργάνωσε μία μεγάλη πορεία, από την οποία οι επισκέπτες έφευγαν κρατώντας ένα ποδήλατο-σημεία, στο οποίο έπρεπε ο καθένας πλέον, να δώσει καταφύγιο στο χώρο του.

“The tribute in light”

Πρόκειται για περιοδική εγκατάσταση, που δημιουργήθηκε εις μνήμην των επιθέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου. Αποτελείται από 88 προβολείς ξένου, χωρισμένους σε δύο ομάδες, οι οποίοι δημιουργούν αντίστοιχα δύο κατακόρυφες στήλες, έκτασης 5 τετ.μ.. Η ορατότητα ποικίλλει ανάλογα με το σημείο της πόλης που βρίσκεται ο θεατής, αλλά και λόγω των καιρικών συνθηκών. Οι προβολείς ανάβουν κάθε χρόνο, σηματοδοτώντας την επέτειο.

“The Pancinema”

Το project στηρίζεται στην τοποθέτηση πανοραμικών καμερών, διάσπαρτων στον αστικό ιστό, οι οποίες απαθανατίζουν στιγμιότυπα της καθημερινής ζωής. Αποσπασματικές εικόνες προοθούνται διαρκώς στον κεντρικό server, όπου αποθηκεύονται με χρονολογική σειρά. Το αποτέλεσμα είναι η δημιουργία ενός κολλάζ, που προβάλλεται σε μία κυλινδρική οθόνη διάχυτου γυαλιού, σε κεντρικό σημείο της πόλης. Οι αρχειοθετημένες εικόνες παίζουν σαν συνεχείς λούπες και καθεμιά ταινία σηματοδοτεί μία περίοδο του παρελθόντος. Στόχος είναι η δημιουργία της μνήμης του τόπου, η οποία θα έχει ως χρονική αφετηρία τη στιγμή που εγκαινιάζεται και η κατασκευή.

“Reframing History”

Το 1978, η φωτογράφος Susan Meiselas κατέγραψε τον εμφύλιο στη Νικαράγουα και την πτώση της δικτατορίας του Σομόζα. Οι φωτογραφίες από εκείνη την περίοδο, πήραν, με την πάροδο του χρόνου, τη μορφή ιστορικού ντοκουμέντου. Τον Ιούλιο του 2004, η Meiselas επέστρεψε στη Nicaragua προκειμένου να συνεργαστεί με τις τοπικές αρχές για τη δημιουργία τόπων συλλογικής μνήμης. Δεκαεννέα από τις φωτογραφίες που είχε τραβήξει, εκτυπώθηκαν σε μέγεθος τοιχογραφίας και τοποθετήθηκαν σε δημόσιους τοίχους και ανοιχτούς χώρους, στις πόλεις όπου οι φωτογραφίες είχαν τραβηχτεί εξ' αρχής. Ο στόχος του project “reframing history”, είναι η προβολή των εικόνων αυτών που έζησαν παράλληλα με την ιστορία, τη στιγμή που αυτή εξλισσόταν, σε μία νέα γενιά που έχει μόνο ακουστά αυτή την ιστορία.

ΜΙΑ ΜΗΧΑΝΗ ΙΚΑΝΗ
ΝΑ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΕΙ
ΑΠΟΣΥΝΤΕΘΕΙΜΕΝΕΣ
ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ. ¹

[ΟΙ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ]

1. «Σ' αυτόν που, βασισμένος σε τούτη την αναφορά, θα επινοήσει ένα μηχάνημα ικανό να συναρμολογεί αποσυντεθειμένες παρουσίες, υποβάλλω μια παράκληση: ας μας αναζητήσει, τη Φοστίλ κι εμένα, ας μ' αφήσει να μπω στους ουρανούς της συνείδησής της. Θα 'ναι μια πράξη ευσπλαχνική.»

“Η εφεύρεση του Μορέλ”, Adolfo Bioy Casares

Η προτεινόμενη κατασκευή υποκαθιστά το μνημείο και λειτουργεί ως μήτρα πληροφοριών και ψηφιακού υλικού. Πρέπει να τηρεί ορισμένες προδιαγραφές όσον αφορά τα μορφολογικά χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες της, οι οποίες θα καθορίζουν και τη ριζική αντίθεση της με τα υπάρχοντα μνημεία.

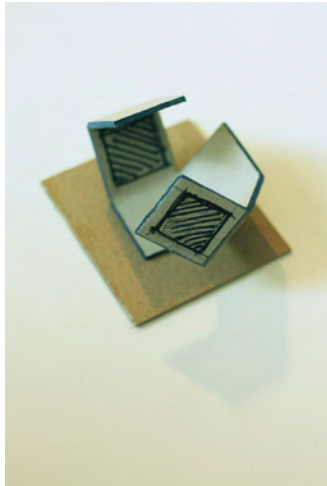
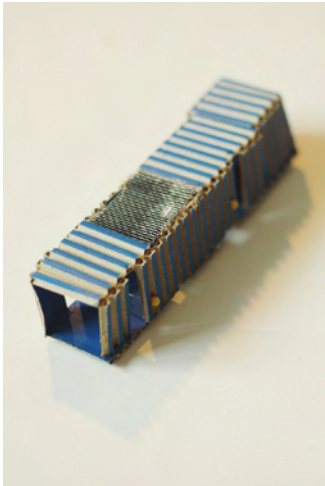
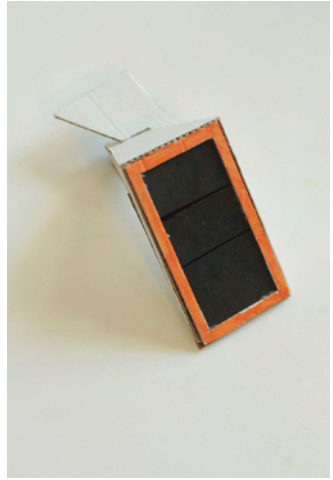
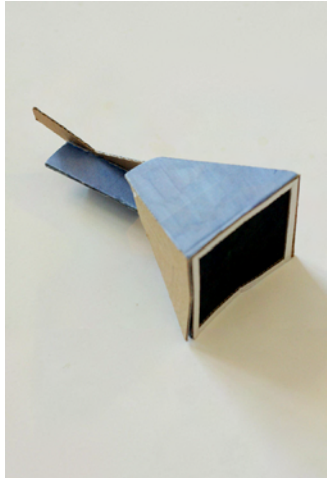
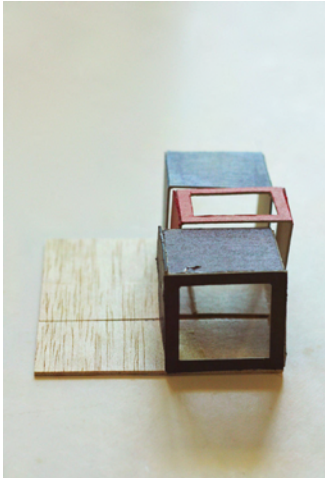
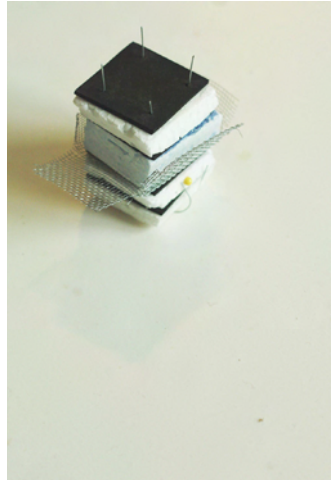
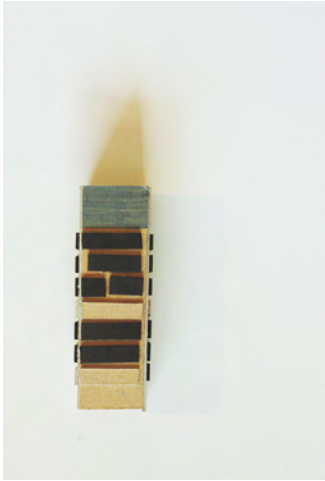
- Απαιτείται να υπάρχει σαν εγκατάσταση μεγάλης διάρκειας στο δημόσιο χώρο, χωρίς να μονιμοποιεί τη θέση της στην πόλη. Πρόκειται δηλαδή για εργαλείο-μηχανισμό που λειτουργεί ως **προσωρινό τοπόσημο**, σηματοδοτεί τον τόπο μνήμης και δημιουργεί μια νέα, οργανική σχέση με το χρήστη. Βασικό στοιχείο οπότε, της κατασκευής αποτελεί η φορητότητα, καθώς υπάρχει η ανάγκη εύκολης μετακίνησης από τόπο μνήμης σε τόπο μνήμης μέσα στον αστικό ιστό. Η παρουσία της σε ένα σημείο δε θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη, αλλά να έρχεται σε αντίθεση με το κτιστό, στάσιμο περιβάλλον. Ο χώρος θα αποκτά νόημα λόγω της απουσίας της, μετά την αποχώρηση της για τον επόμενο τόπο μνήμης.

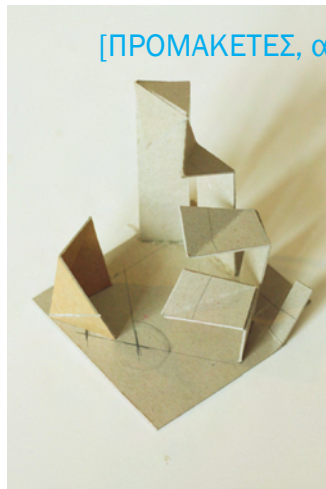
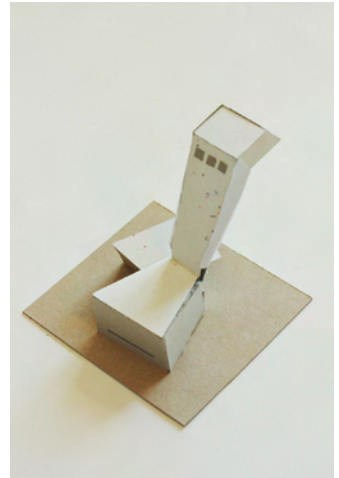
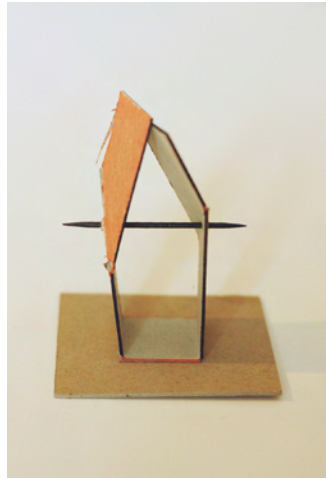
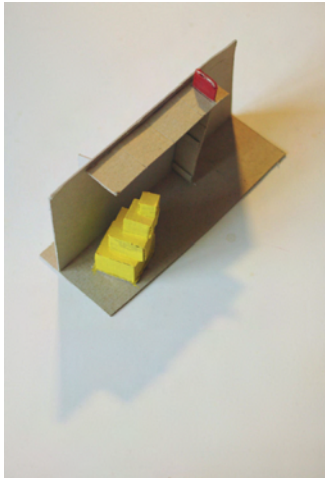
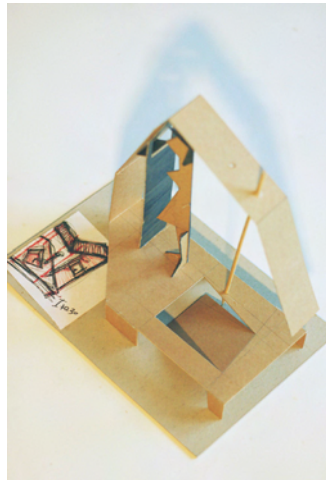
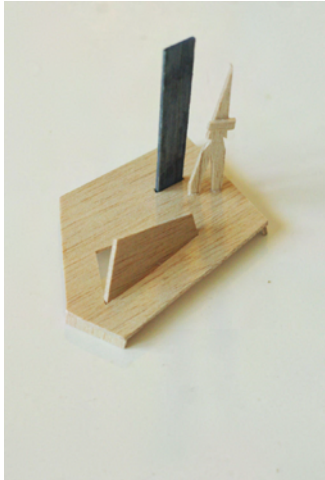
- Η κατασκευή τοποθετείται στο γνήσιο περιβάλλον που φέρει τη μνήμη του παρελθόντος. Κάθε χώρος μνήμης είναι ιδιαίτερος και μοναδικός, ένα κτίριο με φορτισμένο ιστορικό παρελθόν, για παράδειγμα, διαφέρει χωρικά από μια έκταση δημοσίου χώρου που διαδραματίστηκε κάποιο γεγονός. Η κατασκευή πρέπει να είναι **μεταβλητή και ευέλικτη**, για να προσαρμόζεται κάθε φορά στην αντίστοιχη έκταση που διατίθεται για την εφήμερη εγκατάστασή της.

- Στο εσωτερικό της κατασκευής υπάρχουν **οπτικοακουστικά συστήματα** νέας τεχνολογίας που παρουσιάζουν στο κοινό πληροφορίες και ντοκουμέντα μέσω ενός διαδραστικού, και προσιτού interface. Απαιτείται να υπάρχει διαθέσιμος χώρος για τη φύλαξη του τεχνολογικού εξοπλισμού, όπως υπολογιστές, προβολείς και ηχεία. Το ψηφιακό υλικό δύναται να προβάλλεται σε πολλαπλές προβολές, εσωτερικές και εξωτερικές, ενώ ο χρήστης επιδρά μέσω της φωτογραφικής μηχανής και ενημερώνεται μέσω του navigator. Λόγω της ραγδαίας τεχνολογικής ανάπτυξης, υπάρχει συνεχώς η δυνατότητα αντικατάστασης του εξοπλισμού με νέα μηχανήματα.

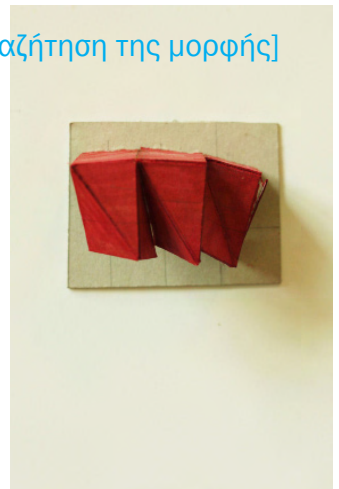
- Η δημιουργία ψηφιακού χώρου μέσω βίντεο προβολών ενεργοποιεί τη φαντασία του χρήστη και τον μεταφέρει σε ένα πεδίο πληροφόρησης. Ανάλογα με το σημείο εγκατάστασης, η κατασκευή προσφέρει την πιθανότητα της **οργανικής συσχέτισης του ψηφιακού υλικού με το χώρο**, ο τύπος μνήμης δηλαδή μετατρέπεται σε καμβά της πληροφορίας.
- Είναι δυνατή η ταυτόχρονη περιπλάνηση πολλών μονάδων στην πόλη, σε διαφορετικούς τόπους μνήμης. Τα επαναλαμβανόμενα στοιχεία διαφέρουν μόνο στο ψηφιακό περιεχόμενο και το καθένα προβάλλει πληροφορίες για τον αντίστοιχο τόπο και μνημονευτικό γεγονός. Δημιουργείται ωστόσο, ένα **δίκτυο μνήμης** με σύστημα διασύνδεσης μεταξύ των μονάδων. Η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους προσφέρει στο χρήστη κάθε μονάδος, τη συνολική εικόνα των τόπων μνήμης, την τοποθεσία τους και πώς να τους προσεγγίσει. Με αυτόν τον τρόπο ο χρήστης ανακαλύπτει ψήγματα μουσείου διεσπαρμένα στον αστικό ιστό που το καθένα μνημονεύει και σηματοδοτεί το εκάστοτε σημείο.
- Η κατασκευή πρέπει να πληρεί τις **προδιαγραφές δημόσιου εξαρτήματος**. Απαιτούνται ανθεκτικά υλικά κατασκευής, όπως ξύλο και μέταλλο, που προστατεύουν τον τεχνολογικό εξοπλισμό, τον ασφαλίζουν από πιθανές κλοπές και έχουν μεγάλη αντοχή σε καταστροφές και σε καιρικές συνθήκες. Επιπλέον, εφ' όσον αποτελεί αντικείμενο αστικού εξοπλισμού, πρόκειται για μικρό χώρο που προσφέρει σκιά και προφύλαξη από τη βροχή, ακολουθώντας τις ανάγκες ενός τόπου στάσης. Λαμβάνεται υπ' όψιν να κρατηθεί χαμηλά το συνολικό κόστος κατασκευής.
- Η μονάδα πρέπει να αποτελεί η ίδια **ένα σχόλιο πάνω στη διαδικασία της μνήμης**. Τα μορφολογικά δηλαδή χαρακτηριστικά της συνδέονται νοηματικά με τη γενική θεωρία της νέας διαχείρισης της μνήμης, που είναι απελευθερωμένη από τις παγιωμένες αντιλήψεις της εποχής. Το σχήμα της κατασκευής πρέπει να διαταράσσει την προβλεψιμότητα του τοπίου, να προσφέρει στο χρήστη μια διαφορετική πορεία μέσα στον αστικό ιστό και να του αποκαλύπτει μια νέα θέαση του τόπου μνήμης, μετατρέποντας τον σε οργανικό στοιχείο της

μνημονικής διαδικασίας. Επιπλέον, αναζητείται η φόρμα που μπορεί να διατηρεί το σχήμα της αλλά να φιλοξενεί διαφορετική μνήμη κάθε φορά , να λειτουργεί δηλαδή ως προστάτης της μνήμης διαθέτοντας σκελετό που τη διαφυλάσσει. Ο σκελετός της κατασκευής πρέπει να μην είναι εύθραυστος, να μην αποσυναρμολογείται εύκολα, αλλά συγχρόνως να παρουσιάζει ευκινησία σε συγκεκριμένα σημεία της ραχοκοκαλιάς. Πρόκειται δηλαδή για μια ευδιάκριτη κατασκευή με καθαρό σχήμα που σπάει σκοπίμως σε συγκεκριμένα σημεία, για να δημοσιοποιήσει τη διαφυλαγμένη μνήμη του τύπου.

[ΠΡΟΜΑΚΕΤΕΣ, αναζήτηση της μορφής]

ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ
ΜΑΘΟΥΜΕ ΝΑ ΖΟΥΜΕ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΣΤΙΣ
ΣΚΑΛΕΣ.¹

[Η ΚΛΙΜΑΚΑ]

1. «Δε δίνουμε μεγάλη σημασία στις σκάλες.

Τίποτα δεν ήταν πιο ωραίο στις παλιές πολυκατοικίες από τις σκάλες.

Τίποτα δεν είναι πιο άσχημο, πιο ψυχρό, πιο αφιλόξενο, πιο φτηνιάρικο, στις σημερινές πολυκατοικίες.

Θα 'πρεπε να μάθουμε να ζούμε περισσότερο στις σκάλες.

Πώς, όμως;»

“Χωρείς Χώρων”, Georges Perec

Σε αντίθεση με την αδιαβάθμητη πληροφορία της εποχής του διαδικτύου, η νέα εκδοχή διαχείρισης της μνήμης στεγάζεται στη μορφή που αντιπροσωπεύει τη διαβαθμισμένη ανύψωση προς τη μνήμη. Το memo20¹, είναι μία φορητή κατασκευή που μετακινείται στον αστικό ιστό και τοποθετείται στα γνήσια περιβάλλοντα μνήμης, κατόπιν μελέτης από ομάδα ιστορικών και αρχιτεκτόνων. Φιλοξενεί προβολές και μαρτυρίες από τον εκάστοτε τόπο μνήμης και συγκεντρώνει πληροφορίες έρευνας, επεξεργασμένες από οπτικοακουστικά συστήματα.

Μια κλίμακα² είκοσι βαθμίδων αποτελεί τον πυρήνα της κατασκευής. Η δράση του χρήστη εξελίσσεται κάτω, πάνω και γύρω από αυτήν. Η χωρική ιδιαιτερότητα της κλίμακας, προσφέρεται για νέες χρήσεις και δημόσιες δράσεις.

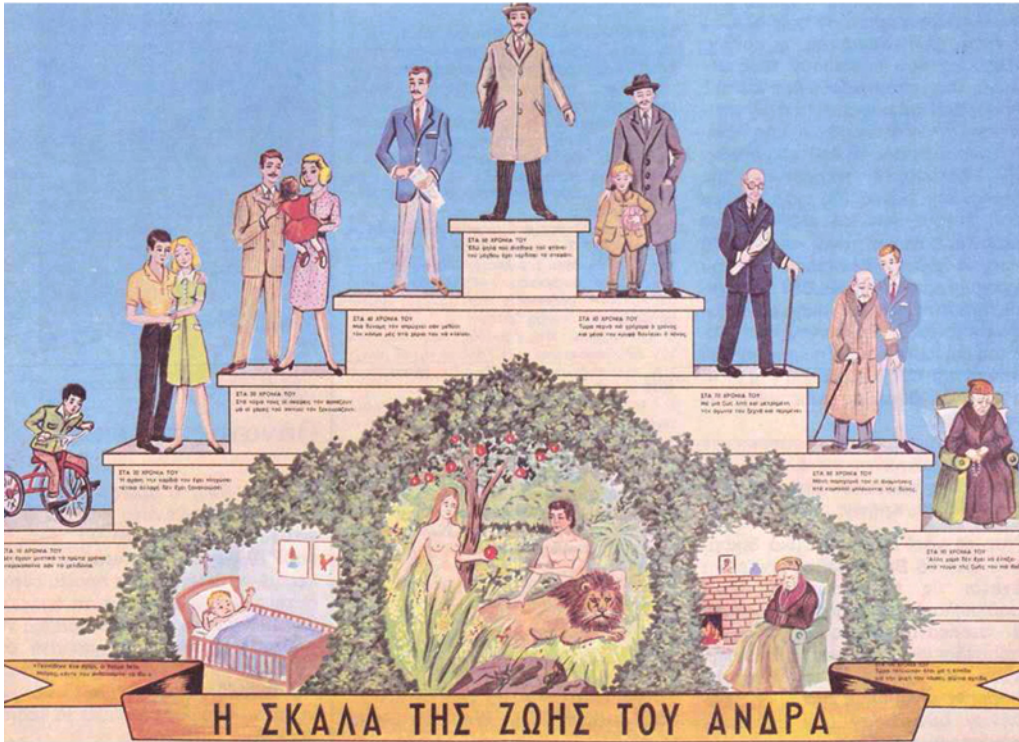
Η κλίμακα δημιουργεί νέα σχέση με τον περιβάλλοντα χώρο και το σημείο μνήμης. Με την εγκατάστασή της στο χώρο, σχηματίζεται μία οπτική επέκταση προς τα πάνω και γεννιέται η επιθυμία ανάβασης. Πάνω στη σκάλα αποκαλύπτεται μια άγνωστη γωνία θέασης του τόπου μνήμης: ανοίκεια. Το βίωμα της ανοδικής εμπειρίας διαφοροποιείται, ανάλογα με το σημείο που τοποθετείται η κατασκευή και τον περιβάλλοντα χώρο του.

Η αναγωγή της κλίμακας σε κέλυφος μνήμης συγκροτεί τη συνολική πρόθεση ανόδου³ σε ένα υψηλότερο και πιο ποιοτικό επίπεδο πληροφόρησης. Η σκάλα, ως ιδιαίτερο χωρικό στοιχείο αντιτίθεται μορφολογικά και νοηματικά με τα υπάρχοντα μνημεία της πόλης. Το αντικλασσικό και low-tech ύφος της κατασκευής, σε συνδυασμό με το διαδραστικό της χαρακτήρα, ορίζουν τη διαφορά από τα συμβατικά μαρμάρινα γλυπτά που στέκονται διάσπαρτα στον αστικό ιστό.

1. Η ονομασία memo20 προέρχεται από τη φράση “μνήμη σε κίνηση” [memory in motion], που δηλώνει την ιδιότητα της κατασκευής να μεταφέρει τη μνήμη κάθε τόπου. Ο αριθμός 20 φανερώνει τον αριθμό των σκαλοπατιών της κλίμακας.

2. ΚΛΙΜΑΚΑ/ το μέσο εκείνο, με τη βοήθεια του οποίου ανεβαίνουμε σ' ένα ψηλό μέρος.

3. ΑΝΟΔΟΣ/ η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του ανεβαίνω, το ανέβασμα/ κίνηση, μετάβαση από χαμηλότερο σε υψηλότερο μέρος/ ο χώρος από τον οποίο μπορεί κανείς να ανεβεί κάπου

Η Σκάλα της ζωής του άντρα

Δείγμα της λαϊκής τέχνης, που διακοσμούσε ταβέρνες, καταστήματα και λεωφορεία. Η σκάλα χωρίζεται σε δύο μέρη που αντιστοιχούν σε δύο νοηματικούς χώρους. Η άνοδος ταυτίζεται με τη νεότητα και η κάθοδος με τα γηρατειά. Στην εικόνα ιεραρχούνται και ταξινομούνται τα στάδια της ζωής ενός άντρα και συμπυκνώνεται όλη η ιδεολογία της ανδροκρατούμενης κοινωνίας.

Η κλίμακα memo20 εγκαθίσταται στο σημείο μνήμης και υψώνεται προς τα πάνω, χωρίς να εμφανίζει κάποια προφανή κατάληξη, διεγείροντας την περιέργεια του περαστικού για το τελικό επίπεδο· τι υπάρχει εκεί και ποιιά θέαση αποκαλύπτεται.

Η κλίμακα, ως το αλληγορικό αρχιτεκτονικό στοιχείο που υποδηλώνει την έμφυτη τάση του ανθρώπου να νικήσει τη βαρύτητα, να κατακτήσει και να προσεγγίσει το θείο, συναντάται σε διάφορους πολιτισμούς και εποχές.

Για παράδειγμα, σε αρχαίους πολιτισμούς, οι λειτουργίες των κλιμάκων εξυπηρετούσαν θρησκευτικές πρακτικές που τις συνέδεαν με μυθολογικά και φιλοσοφικά θέματα. Η σκάλα είχε γίνει έκφραση της ψυχικής ανάτασης.

Εκτός από λειτουργικοί, οι λόγοι άρσης σε άλλο επίπεδο στο χώρο είναι συμβολικοί σε αποτυπώσεις κλιμάκων στην τέχνη και στο γραπτό λόγο, ιδιαίτερα στον τομέα της θεολογίας. Αναπαραστάσεις σκάλας στην τέχνη, είτε με κυριολεκτικό, είτε με αλληγορικό χαρακτήρα, συναντώνται με μεγάλη συχνότητα.

Το σώμα στη σκάλα αναλαμβάνει ειδική δράση για να ανταπεξέρθει σε μία κινητική νομοτέλεια. Ανεβαίνοντας ψηλά, γίνεται αισθητή η διαφορά ύψους σε κάθε στάδιο. Όλες οι αισθήσεις συνδράμουν, καθώς απαιτείται προσπάθεια για να φτάσει κάποιος στην κατάληξη της σκάλας και να του αποκαλυφθεί η άλλη μεριά. Οι εικόνες μεταβάλλονται μετά από κάθε ανοδικό βήμα του σώματος και προσδοκάται το τέρμα της σκάλας.

Η κλίμακα memo20 επεκτείνει σε ύψος το δημόσιο αστικό χώρο και προωθεί τη ροή της αυθεντικής πληροφορίας. Συγχρόνως, προσφέρει την εμπειρία της κλιμάκωσης μέσα από την ιδιαίτερη χωρική της μορφολογία.

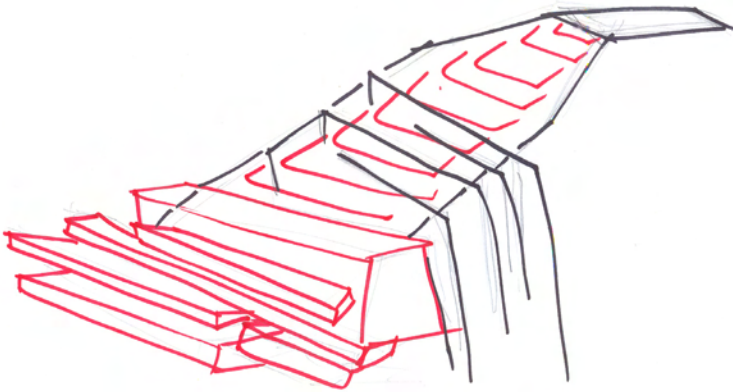
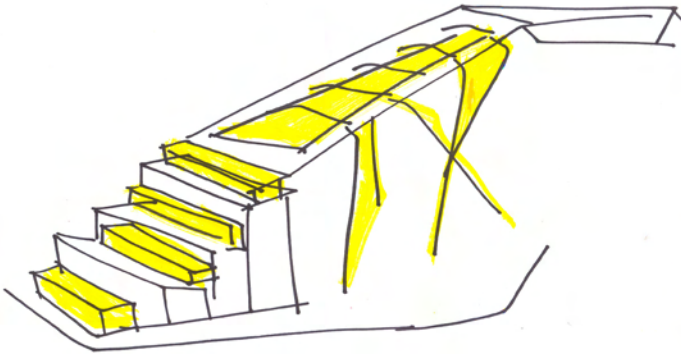
Ναός των Μάγιας/ The Step Pyramid, Sakara

Στις πυραμίδες της Αιγύπτου και στις κατασκευές των Μάγιας και των Ίνκας ο συμβολισμός είναι έκδηλος. Στην αρχαία Αίγυπτο, οι βαθμιδωτές πυραμίδες συμβόλιζαν την σκάλα με την οποία ο νεκρός θα έφτανε στα αστέρια μαζί με τους άλλους θεούς. Στη Θιβητιανή μυθολογία το Έβερεστ κρατούσε τον ουρανό αλλά και τον ένωνε με τη γη σε ένα σημείο που ονομαζόταν βράχος των πνευμάτων. Οι θεοί για να κατέβουν στη γη χρησιμοποιούσαν μια σκάλα, την ίδια που χρησιμοποιούσαν και οι άνθρωποι για να ανέβουν στον ουρανό.

Η Κλίμακα του Ιακώβ και η πάλη του με τον Άγγελο

Βιβλική παράσταση που ανήκει στη μνημειακή ζωγραφική του 13ου αιώνα. Η στριφογυριστή κλίμακα παρουσιάζεται με δραματική υπερβολή και παριστάνει την ένωση της γης με τον ουρανό. Η άνοδος των αγγέλων γίνεται σταδιακά μέσω των βαθμίδων της σκάλας.

200

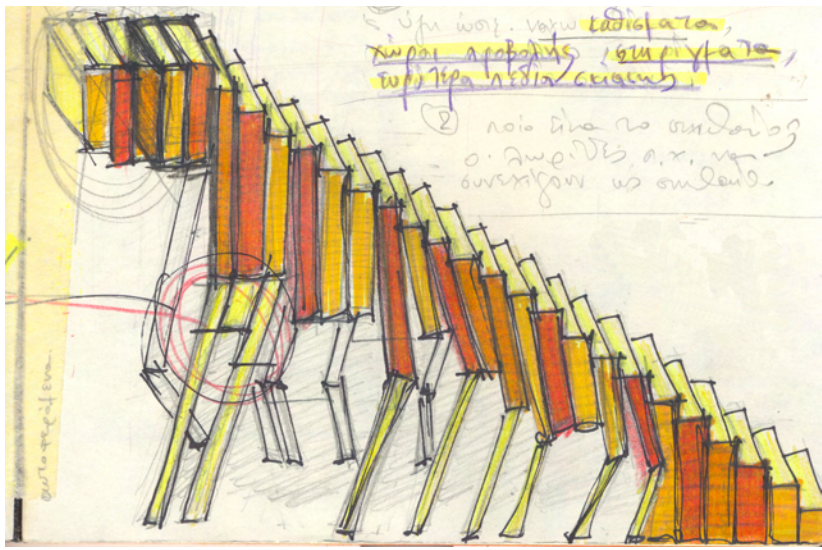
"Βουξισα"

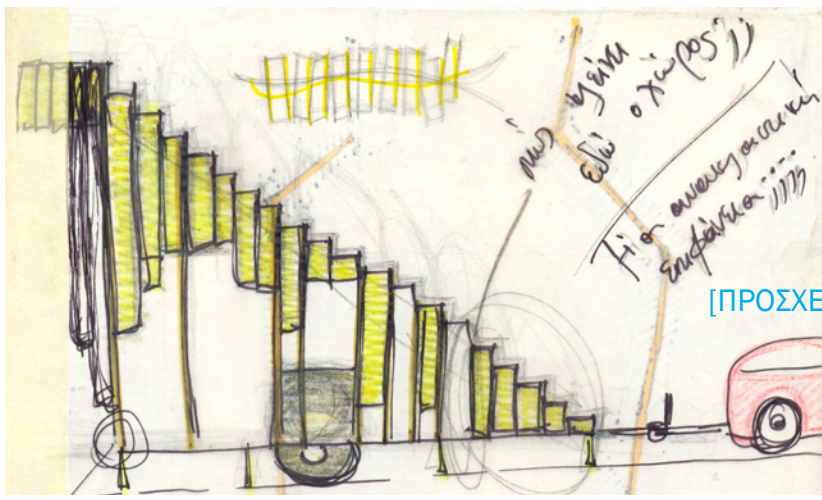
"ανεβαίνεις στην λόγυ
τη σκάλες. Οι κάτοικοι
εμφανίζονται σπανίως
στα δη: έχουν ήδη
δ,τι χρειάζονται εκεί πάνω
και προτιμούν να την
κατεβαίνουν."

Ιταλο Καρβίνο

Οι αόρατες πόλεις.
Τιποτε από την πόλυ δεν αγγίζει
το έδαφος εκτός από εκείνα
τα τακέρια, σαν φοινικιά ή πτερύ,
πόδια στα οποία σπυρξεται και,
σας φωτιστές, ήρες, εκείνη τη
βιότοπη ή γλάμη γωνίες, είναι που
οχειάζονται πάνω στα φύλλα των
δέντρων.

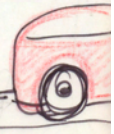

2) στη ώρα των ταξιδιάρων,
κάνει αραβόκις, στα φύλλα,
των ήρα ήδία σπυρξες
2) ποιο είναι το συνδυασμό
ο. ζω. της α.χ. να
συνεχισουν ως συνδυασμό.

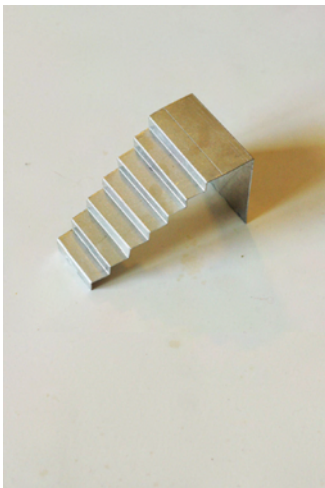
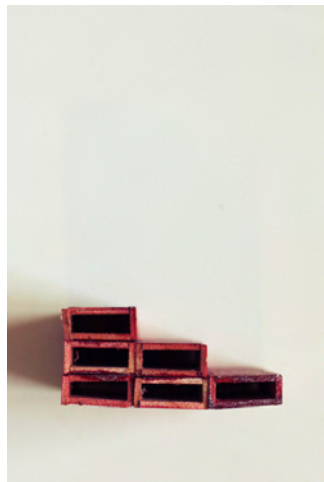
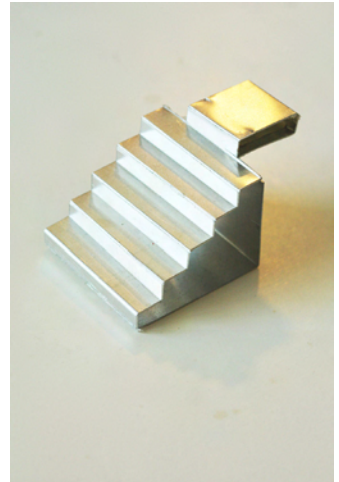
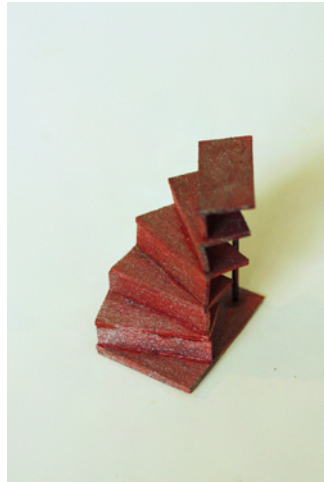

μην γυρνι
εδώ ο χίπος))
Τι ο αναστασιακή
εμφάνιση)))

[ΠΡΟΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ]

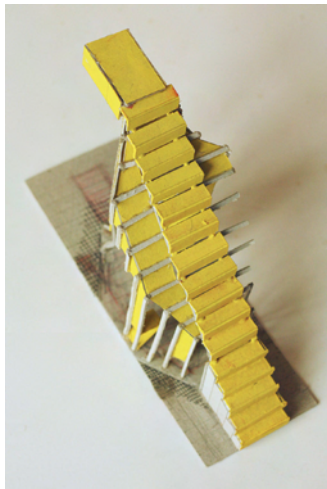
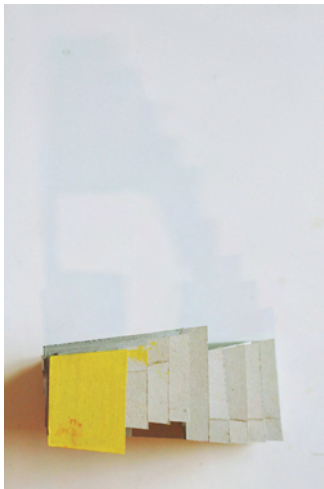
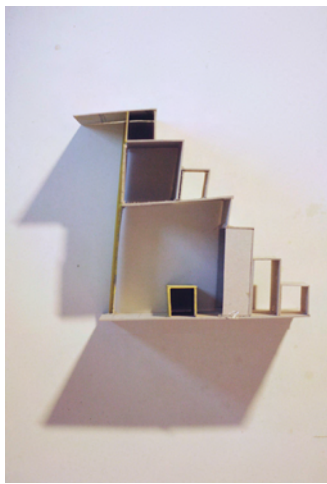
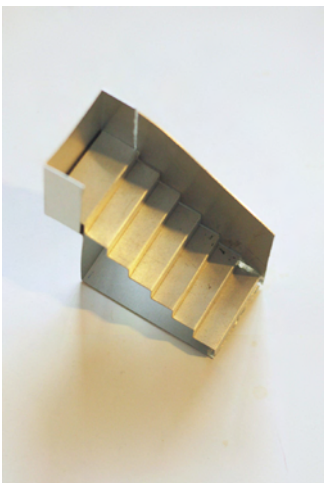
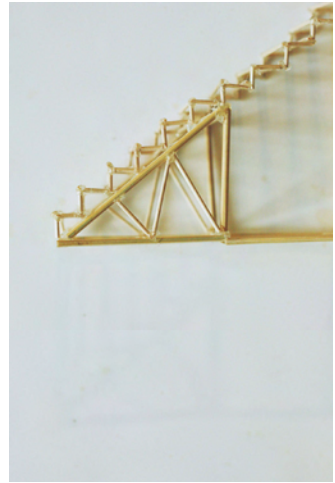
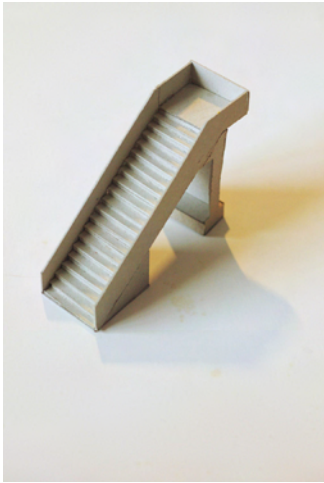

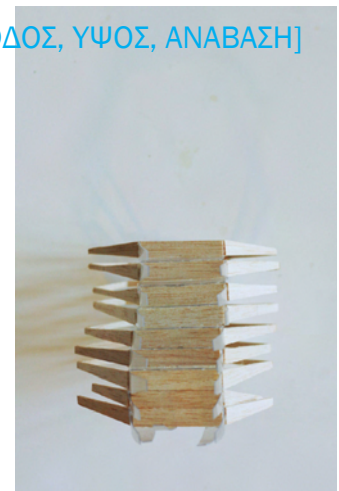
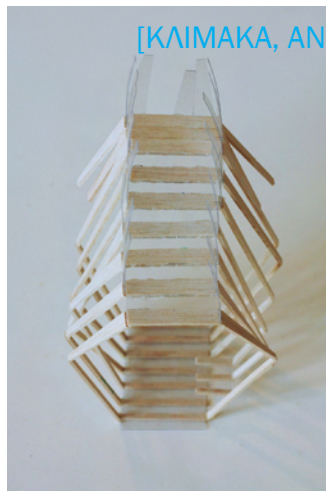
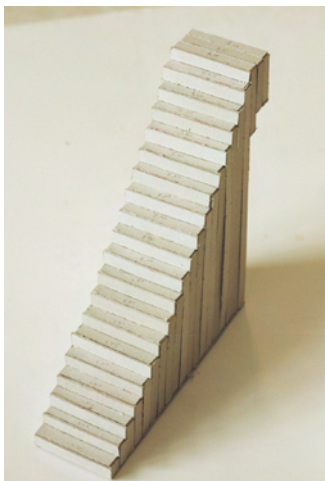
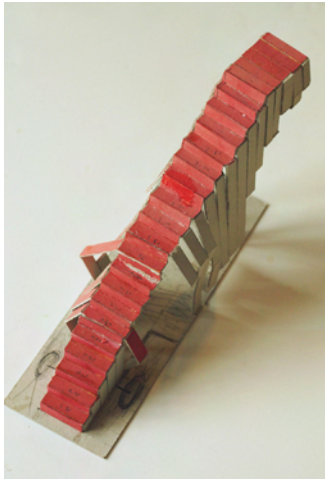

[ΠΡΟΜΑΚΕΤΕΣ, μελέτη της κλίμακας]

[ΚΛΙΜΑΚΑ, ΑΝΟΔΟΣ, ΥΨΟΣ, ΑΝΑΒΑΣΗ]

MEMO20

[ΤΕΧΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ]

Περιγραφή - κατασκευαστικά στοιχεία

Πρόκειται για μια κλίμακα 20 βαθμίδων, με πάτημα 25 εκ. και ρίχτι 20 εκ. Το μέγιστο ύψος της κατασκευής είναι 5.41μ.

Η κατασκευή αποτελείται από τρία μέρη, που το καθένα έχει δικό του σασί με φέροντα μεταλλικά στοιχεία στις τέσσερις γωνίες, τα οποία δέχονται τα φορτία που φέρει η σκάλα. Τα τρία μέρη ενωμένα σε ευθεία, σχηματίζουν τη σκάλα.

Τα πλαϊνά όρια της σκάλας δημιουργούνται από ξύλινα πάνελ, τα οποία αναρτώνται από τα στηθαία, στο πλάτος του κάθε πατήματος, και φτάνουν μέχρι το επίπεδο του σασί.

Η κατασκευή είναι ένα σύνολο επαναλαμβανόμενων μονάδων, των οποίων το ύψος αυξάνεται με σταθερό ρυθμό. Η κάθε μονάδα περιλαμβάνει ένα σκαλοπάτι, στηθαίο στις δύο πλευρές, δύο αναρτώμενα πάνελ εκατέρωθεν και λωρίδα πατώματος. Τα πλαϊνά της κάθε μονάδας είναι παράγωνα και συμπληρωματικά των εκατέρωθεν τους, ώστε να σχηματίζονται ενιαίες οι συνολικές πλαϊνές όψεις της κλίμακας.

Τα εξωτερικά πάνελ περιστρέφονται κατά τον άξονα του πλάτους σε συγκεκριμένη γωνία, ώστε να σχηματίζουν καθίσματα, χώρους προβολής και ευρύτερα πεδία σκίασης. Κάθε πάνελ ανοίγει στο επιθυμητό ύψος που ορίζεται από την αντιρίδα στήριξης. Ορισμένα πάνελ έχουν συμπληρωματικό κομμάτι που συρταρώνεται κάτω από το σασί και προσθέτει επιπλέον μήκος κατά το άνοιγμα

Το συνολικό μήκος της σκάλας είναι 6.17μ. Το πλάτος της είναι 1.86μ. στην κλειστή κατάσταση και 4.44μ. στην ανοιχτή.

Το πλαϊνά πάνελ μετασχηματίζονται διαφορετικά σε καθένα από τα τρία κομμάτια. Στο πρώτο κομμάτι, όπου φυλάσσεται ο τεχνολογικός εξοπλισμός, είναι βιδωτά, ώστε να υπάρχει πρόσβαση στο εσωτερικό. Στο δεύτερο κομμάτι, από τη μία πλευρά τα πάνελ στρέφονται σε γωνία 59°, ώστε να σχηματίζεται στέγαστρο και να σηματοδοτείται η είσοδος της κατασκευής. Από την άλλη πλευρά, τα δύο πρώτα πάνελ παίρνουν κλίση 36° και τα επόμενα τρία κλίση 50°. Στο τρίτο κομμάτι, από τη μια πλευρά τα πάνελ ανακλίνονται και κουμπώνουν στο κάθισμα, ενώ από την άλλη παίρνουν κλίση 28° σχηματίζοντας επιφάνεια προβολής.

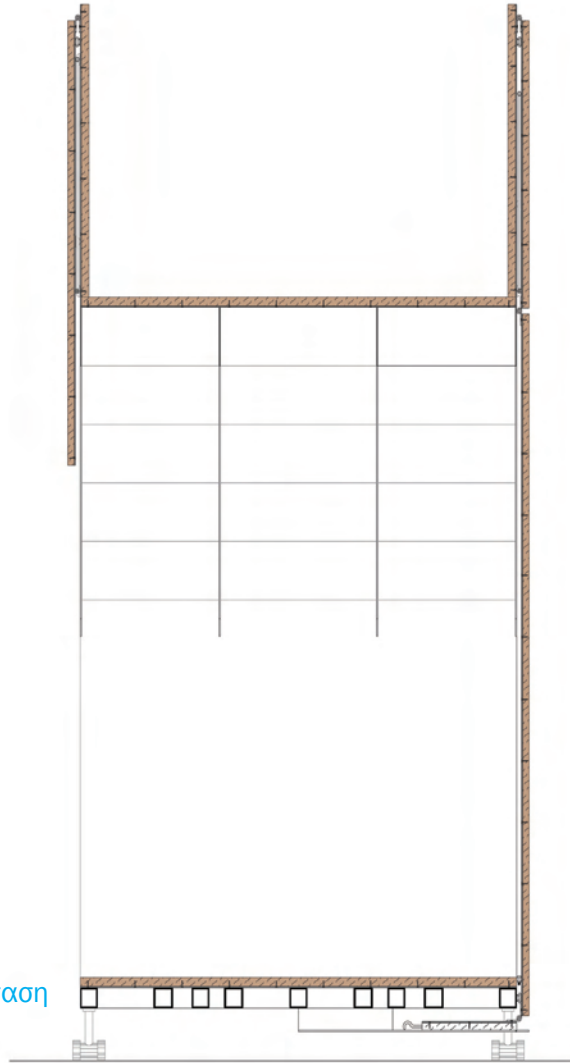
Η πληρέστατη μορφή και έκταση του memo20 παρουσιάζεται όταν η κλίμακα σπάει στα τρία. Εφόσον υπάρχει ευρυχωρία στον τόπο εγκατάστασης, γίνεται στροφή 25° του μεσαίου ως προς το πρώτο μέρος και στροφή 40° του τρίτου μέρους ως προς το μεσαίο. Σε αυτήν την περίπτωση προσθέτονται από τρία συμπληρωματικά κομμάτια στα δύο κενά που δημιουργούνται, εσωτερικό πάτωμα, συμπληρωματικό πάτημα στο σκαλοπάτι και κάθετη επιφάνεια που κλείνει το χώρο και λειτουργεί ως στηθαίο. Η ανάπτυξη του memo20 γίνεται με σκοπό την προέκταση του χώρου και την προσθήκη λειτουργιών.

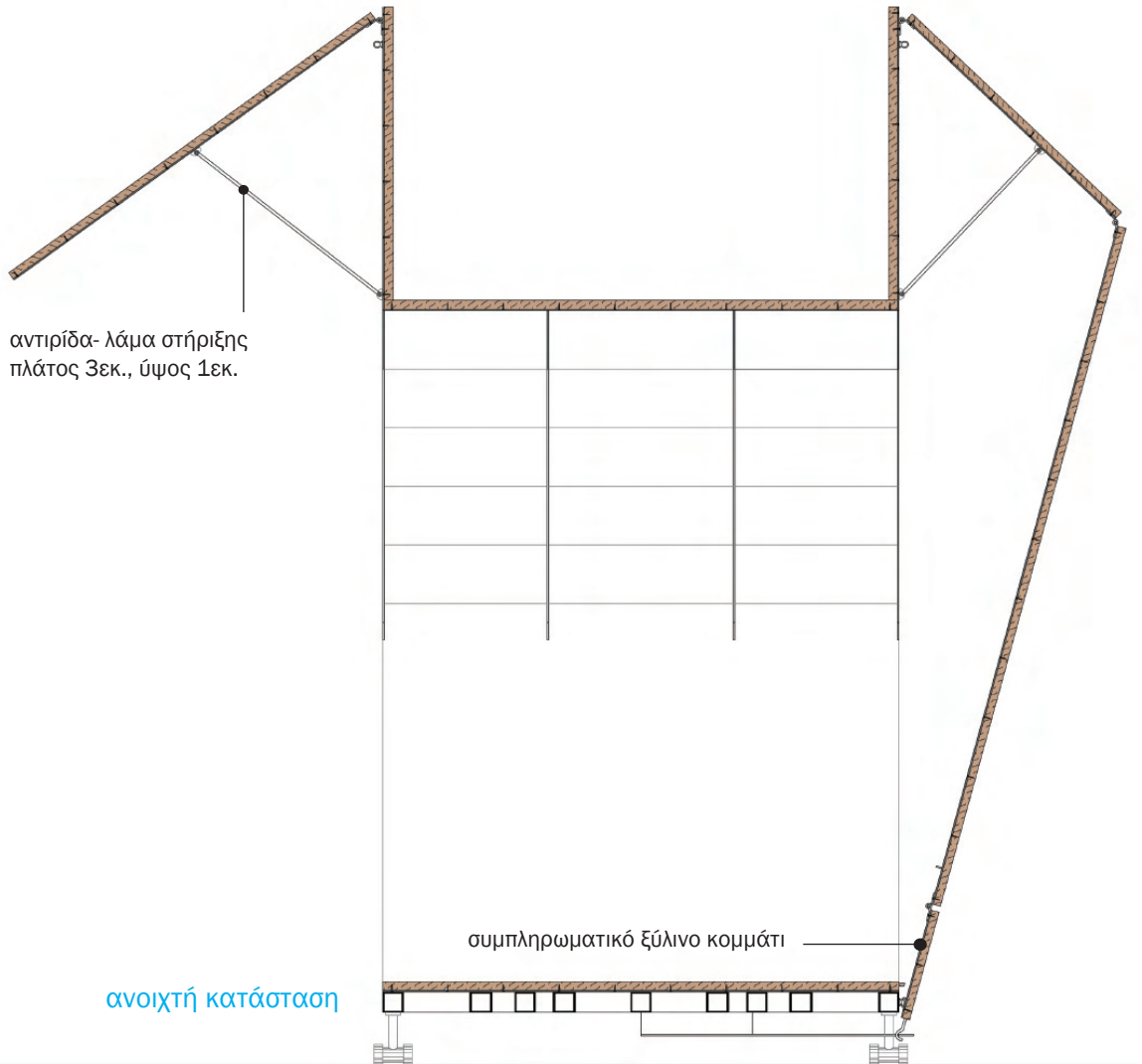
Το σπάσιμό της σκάλας και οι στροφές προσφέρουν μια διαφορετική θέα κατά την άνοδο και την κάθοδο. Τα πρόσθετα πλατύσκαλα μεγαλώνουν επιπλέον το χώρο της σκάλας ώστε να μπορεί να δεχτεί περισσότερα άτομα πάνω της. Επίσης, δημιουργείται επιπλέον χώρος για την κεντρική προβολή εσωτερικά της σκάλας.

Ο χρήστης λαμβάνει πληροφορίες σε όλη την έκταση που καταλαμβάνει η κατασκευή. Το memo20 προσφέρει ποικιλία στη χρήση και διασπορά των δραστηριοτήτων κατά μήκος του. Ο επισκέπτης προσεγγίζει κάθε επιμέρους κομμάτι της σκάλας για διαφορετικό λόγο, ενώ ο χώρος προσφέρεται για ολιγόωρη στάση μέσα στην πόλη.

Η κλίμακα memo20 πρωτίστως απευθύνεται στον κάτοικο της πόλης και όχι μόνο σε τουρίστες. Το χαμένο ιστορικό εύρος, η μνήμη και το παρελθόν ενσωματώνονται στο περιβάλλον. Σκοπός είναι η γνωριμία των χρηστών με το παρελθόν με διαφοροποιημένο τρόπο από το μουσειακό, όπου η ιστορία παρουσιάζεται μέσα από εκθέματα και σε απόσταση από το θεατή.

κλειστή κατάσταση

στοιχεία δημόσιου χώρου με ρίγες

Υλικά

Για τα ξύλινα μέρη της κατασκευής, δηλαδή τα πλαϊνά πάνελ, το στηθαίο, το πάτωμα, τα καθίσματα και την επικάλυψη της σκάλας, χρησιμοποιείται ξύλο ιρόκο, πάχους 3 και 5 εκατοστών. Το ιρόκο επιλέχτηκε επειδή έχει καλή διαστασιακή σταθερότητα και διατηρεί τη μορφή του μετά την κατασκευή. Είναι πολύ ανθεκτικό σε φυσική διάρκεια και για αυτό έχει εφαρμογές σε εξωτερικούς χώρους. Είναι εύχρηστο τόσο στη μηχανική κατεργασία όσο και με εργαλεία χειρός. Έχει καλές μηχανικές ιδιότητες και καλή αντοχή σε στατική κάμψη.

Επιλέγονται δύο διαφορετικοί χρωματισμοί λαδιού ψυχρών αποχρώσεων για να τονιστεί οπτικά η ριγωτή όψη της κατασκευής. Η εναλλαγή των χρωματισμών γίνεται άτακτα, ενώ τα νερά του ξύλου παραμένουν ευδιάκριτα. Η ρίγα ακολουθεί τη συνολική πρόθεση της κατασκευής να αποτελεί τοπόσημο και να διαφέρει από την οικεία εικόνα του χώρου όπου τοποθετείται. Η ριγέ επιφάνειες, ανεξάρτητα από την έκταση και τα χρώματά τους, έχουν πιο ισχυρή σηματοδότηση από το έντονο χρώμα¹. Η ρίγα διαφοροποιεί την κατασκευή από το εκάστοτε δομημένο περιβάλλον.

Το σασί κατασκευάζεται από τετράγωνη κοιλοδοκό πλάτους 7cm. Ο μεταλλικός σκελετός, τα φέροντα δηλαδή στοιχεία, κατασκευάζονται από σταντζαριστή μαύρη λαμαρίνα πάχους 5mm, περασμένη με αστάρι μετάλλου και μεταλλική μπογιά. Τα μικρότερα εξαρτήματα, όπως οι μεντεσέδες, τα μπουλόνια και οι αντιρίδες στήριξης, είναι και αυτά μεταλλικά.

Η κατασκευή δύναται να ρυμουλκηθεί από αυτοκίνητο, καθώς διαθέτει ζευγάρι τροχών διαμέτρου 18 ιντσών και βοηθητικές διπλές ρόδες διαμέτρου 10 εκ. στις τέσσερις γωνίες κάθε μέρους. Ο κοτσαδόρος εφαρμόζει στο σασί και αφαιρείται όταν δεν χρησιμοποιείται, όπως επίσης το πλήρες σετ φώτων ρυμούλκησης, που περιλαμβάνει φώτα και πινακίδα κυκλοφορίας, όπως προβλέπει η νομοθεσία.

1. Michel Pastoureau, “Το ρούχο του διαβόλου, μια ιστορία για ρίγες και ριγέ υφάσματα”

Τεχνολογικός εξοπλισμός- λειτουργίες

Ο προτεινόμενος τεχνολογικός εξοπλισμός της κλίμακας memo20 αποτελείται από τα εξής: **δύο υπολογιστές, μία οθόνη αφής, δύο προβολείς, τρία σετ ηχείων και φωτογραφική μηχανή.**

Οι πύργοι των υπολογιστών τοποθετούνται στον αποθηκευτικό χώρο κάτω από τα πρώτα σκαλοπάτια. Ο πρώτος συνδέεται με την οθόνη αφής 10,4 ιντσών που ασφαλίζεται μέσα σε μεταλλικό κουτί κάτω από το 13ο σκαλοπάτι, στο εσωτερικό του πλαϊνού πάνελ. Η οθόνη βρίσκεται ακριβώς απέναντι από την είσοδο και προβάλλει συνεχώς το navigator που προορίζεται για χρήση από το κοινό. Ο χρήστης ενημερώνεται σε ποιο δίκτυο memo20 βρίσκεται, πόσες ακόμα μονάδες memo20 υπάρχουν στο δήμο, ποιο γεγονός μνημονεύουν και που είναι εγκατεστημένες.

Ο πύργος συνδέεται επίσης με τη φωτογραφική κάμερα, όταν το memo20 βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη και αποκτά το πρώτο συμπληρωματικό κομμάτι. Είναι ενσωματωμένη μέσα σε αυτό και βρίσκεται ακριβώς δίπλα στην είσοδο της κατασκευής. Δίπλα στο φακό της κάμερας αναγράφεται ο σκοπός της ύπαρξης της στο memo20 και το κουμπί ενεργοποίησης του κλείστρου.

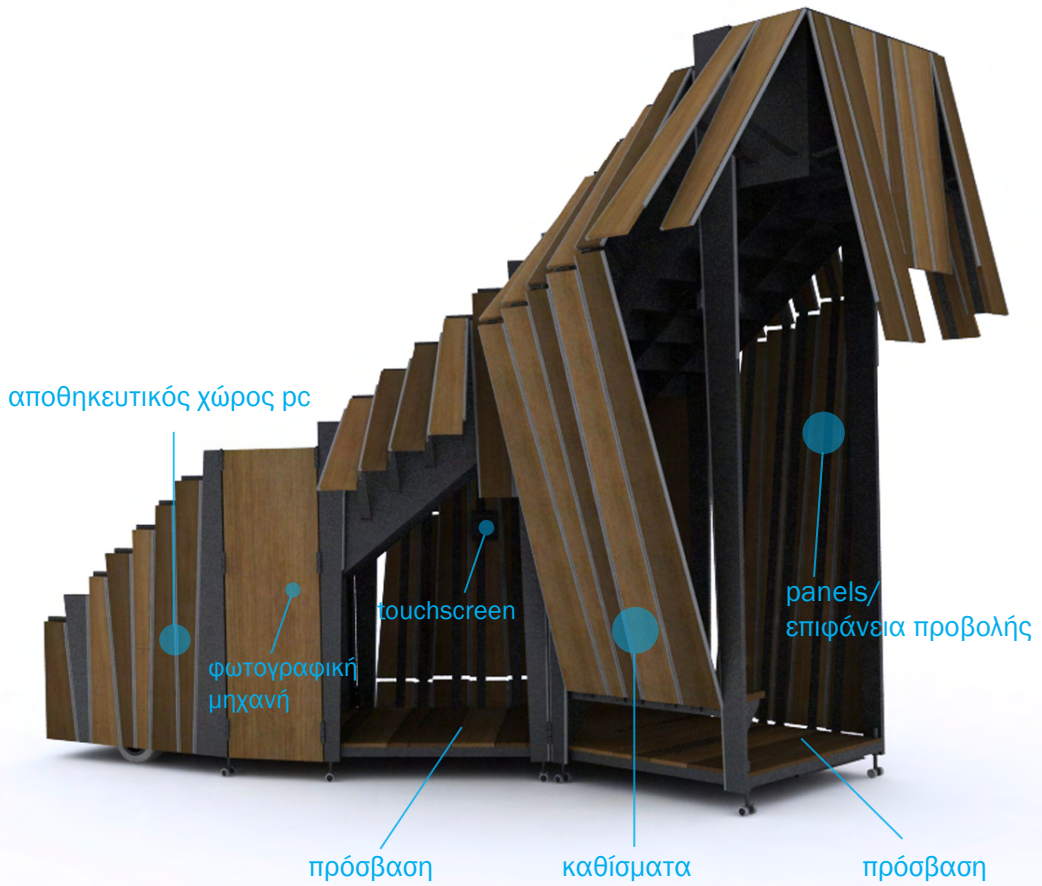
Ο δεύτερος πύργος διαθέτει κάρτα γραφικών η οποία υποστηρίζει διπλή έξοδο εικόνας. Συνδέεται με τους προβολείς και τα ηχεία, σε δύο και τρία σημεία, αντίστοιχα. Οι τρεις θέσεις ηχείων βρίσκονται κάτω από το 9ο, 13ο και 16ο σκαλοπάτι. Όταν τα πάνελ του memo20 είναι κλειστά, ο πρώτος προβολέας, που βρίσκεται σε κουτί κάτω από το 14ο και 15ο σκαλοπάτι, χρησιμοποιείται για την εξωτερική προβολή, στον περιβάλλοντα χώρο. Ο δεύτερος προβολέας, που βρίσκεται σε κουτί κάτω από το 18ο και 19ο σκαλοπάτι, προβάλλει κάθετα στην απέναντι ακριβώς επιφάνεια. Όταν τα πάνελ του memo20 είναι ανοιχτά, ο πρώτος προβολέας χρησιμοποιείται για την εσωτερική προβολή πάνω στη συμπληρωματική επιφάνεια, ενώ ο δεύτερος για την εξωτερική προβολή. Λόγω περιορισμένου εσωτερικού χώρου προτείνεται η χρήση μοντέλου προβολέα που έχει τη δυνατότητα άριστης λειτουργίας, παρά την τοποθέτηση του σε

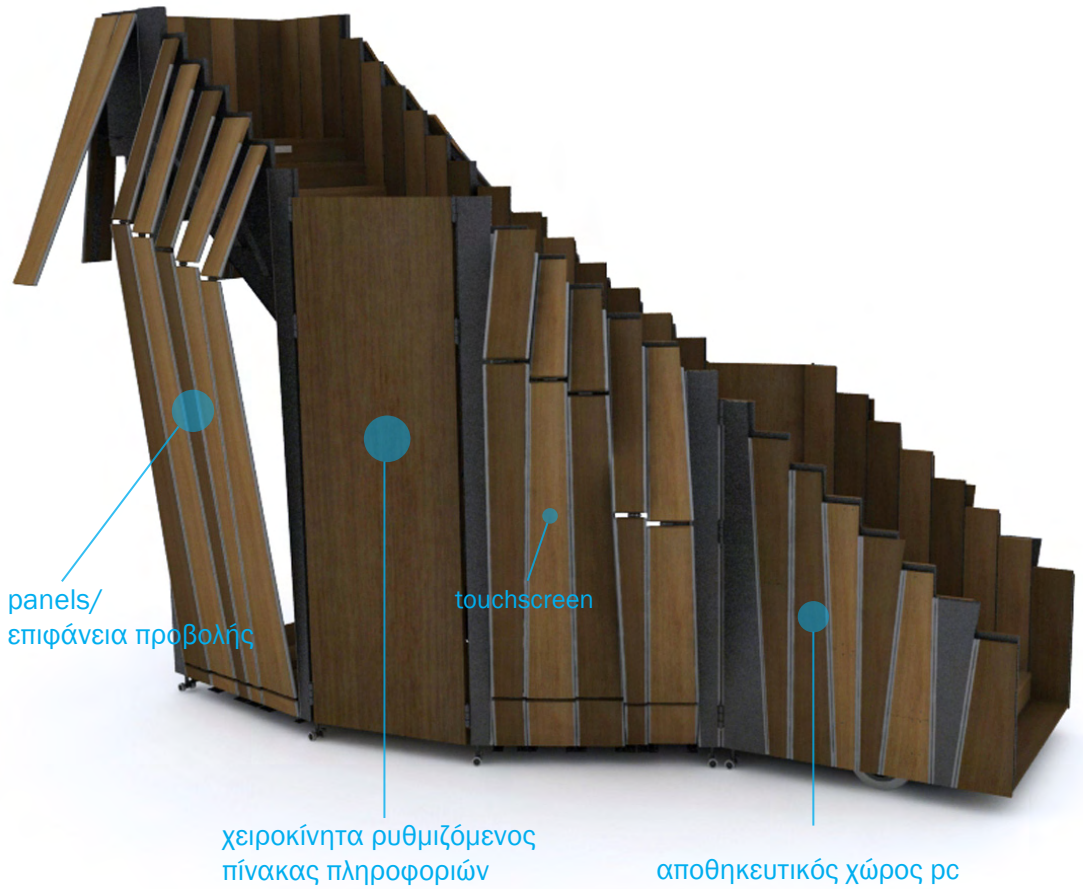
μικρή απόσταση από την επιφάνεια προβολής. Οι προβολές του memo20 δεν έχουν τετράγωνα όρια, για να διαχέονται οι προβαλλόμενες φιγούρες σε όλο το διαθέσιμο χώρο και η διαρκής και μεταβαλλόμενη κίνηση της εικόνας να παγιδεύει τη ματιά του θεατή. Οι φόρμες είναι ευέλικτες και επαναλαμβανόμενες, δίνοντας πολλές φορές και σε κάθε σημείο προβολής την οπτική πληροφορία που ενσωματώνεται στον εκάστοτε τόπο μνήμης.

Τέλος, στο δεύτερο συμπληρωματικό κομμάτι, υπάρχει ενσωματωμένος πίνακας πληροφοριών, ο οποίος ρυθμίζεται χειροκίνητα από την εσωτερική πλευρά της επιφάνειας. Στον πίνακα αναγράφεται ο τόπος, η ημερομηνία στην οποία αναφέρεται το μνημονευόμενο γεγονός και χαρακτηριστικές φράσεις.

Τροφοδοσία ρεύματος

Η κλίμακα memo20 στήνεται χειροκίνητα, αλλά χρειάζεται ρεύμα για να λειτουργήσουν όλες οι συσκευές και να ανάψουν τα φώτα. Στο κομμάτι της κατασκευής που βρίσκονται οι πύργοι των υπολογιστών υπάρχει οπή από την οποία εξέρχεται καλώδιο που συνδέεται με το κοντινότερο ρολδί της ΔΕΗ για δημόσια χρήση. Τα επιπρόσθετα καλώδια που ενώνουν τους υπολογιστές και την παροχή ρεύματος με τα περιφερειακά συστήματα, ακολουθούν τη σκάλα από την κάτω μεριά και κατεβαίνουν στο αντίστοιχο πάνελ που τοποθετείται η εκάστοτε συσκευή.

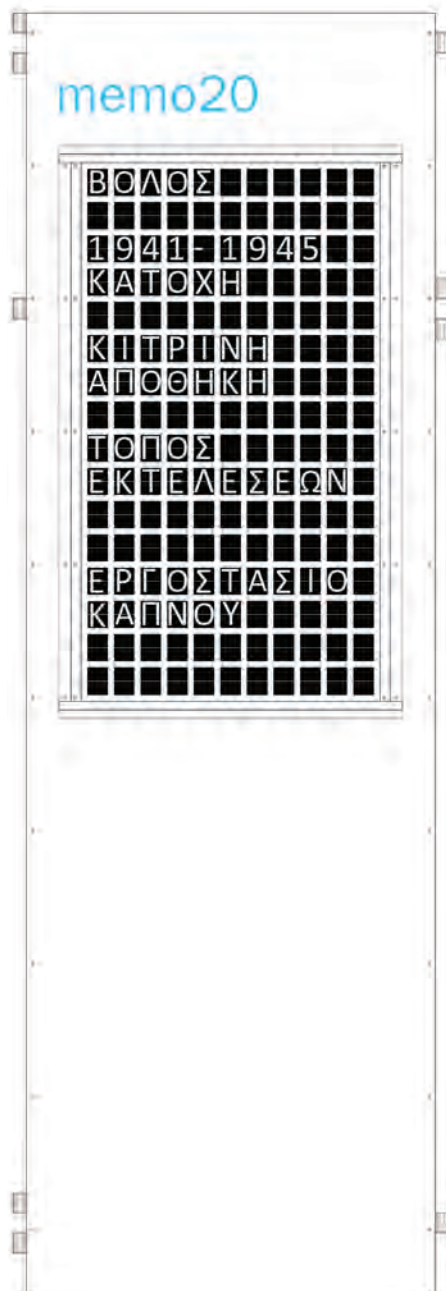

η εικόνα σου πρόκειται να αποθηκευτεί στη βάση δεδομένων του memo20

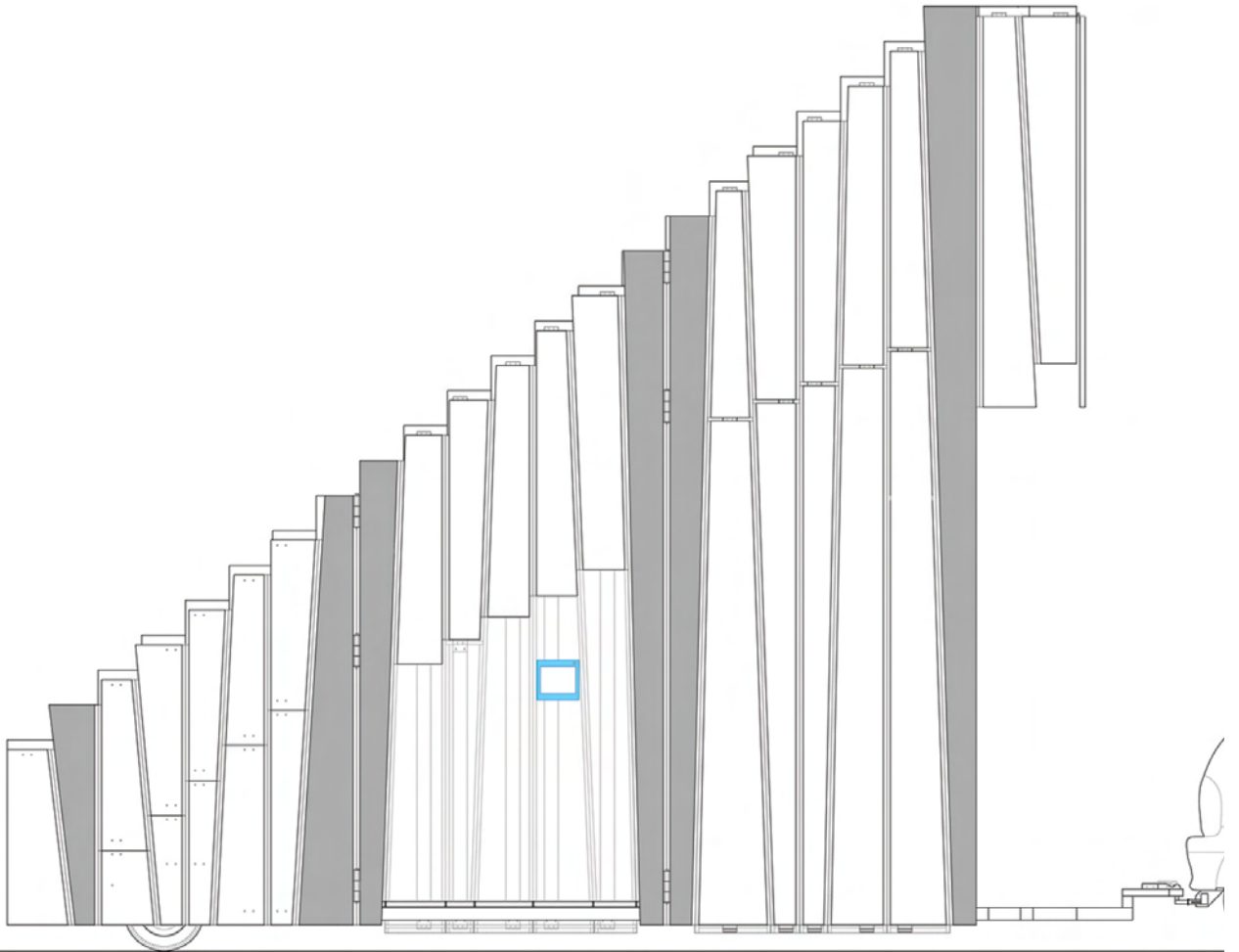
συμπληρωματική επιφάνεια που φιλοξενεί τη φωτογραφική μηχανή

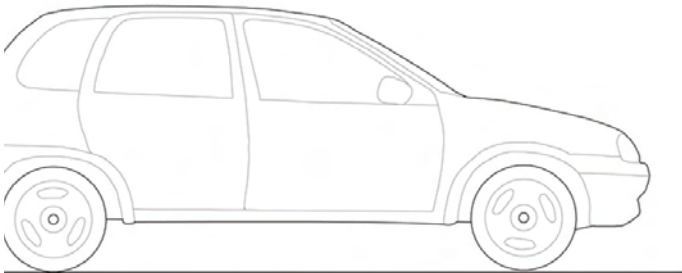

συμπληρωματική επιφάνεια που φιλοξενεί τον πίνακα πληροφοριών

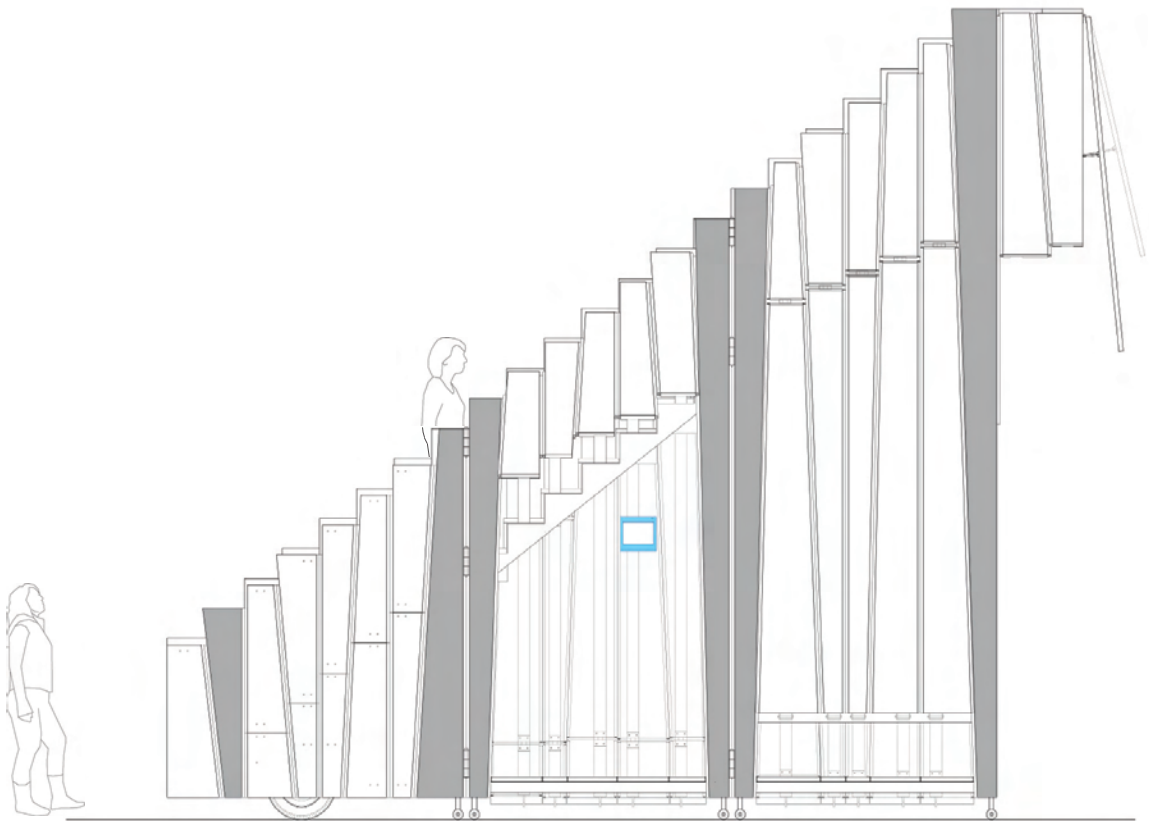
Που και πως τοποθετείται το memo20

- Εντοπίζεται και προτείνεται ο τόπος μνήμης από μελετητές- ιστορικούς του δήμου.
- Γίνεται αποτύπωση του περιβάλλοντος χώρου από αρχιτέκτονες και αξιολογείται ο διαθέσιμος χώρος στον τόπο μνήμης.
- Συλλέγεται το διαθέσιμο αρχειακό υλικό που σχετίζεται με το γεγονός που πρόκειται να μνημονευτεί: γραπτά κείμενα, μαρτυρίες, φωτογραφίες, βίντεο, ηχητικά ντοκουμέντα. Γίνεται η επιθυμητή επεξεργασία του ψηφιακού υλικού με οπτικοακουστικά μέσα.
- Επιλέγεται η καλύτερη δυνατή χωροθέτηση του, ανάλογα με την κατάσταση που παρουσιάζει το γνήσιο περιβάλλον που φέρει τη μνήμη του παρελθόντος. Αν αυτό έχει αλλοιωθεί ή καταστραφεί, όπως κάποιο ιστορικό κτίριο που έχει κατεδαφιστεί, τότε τοποθετείται όσο το δυνατόν πλησιέστερα σε αυτό.
- Το memo20 μεταφέρεται στον τόπο μνήμης και ορίζεται από το δήμο οι υπεύθυνοι εγκατάστασης και συναρμολόγησης.
- Ακολουθούνται οι οδηγίες εγκατάστασης του memo20 και έναρξης των λογισμικών που χρησιμοποιεί, όπως αυτές περιγράφονται στο συνοδευτικό εγχειρίδιο.

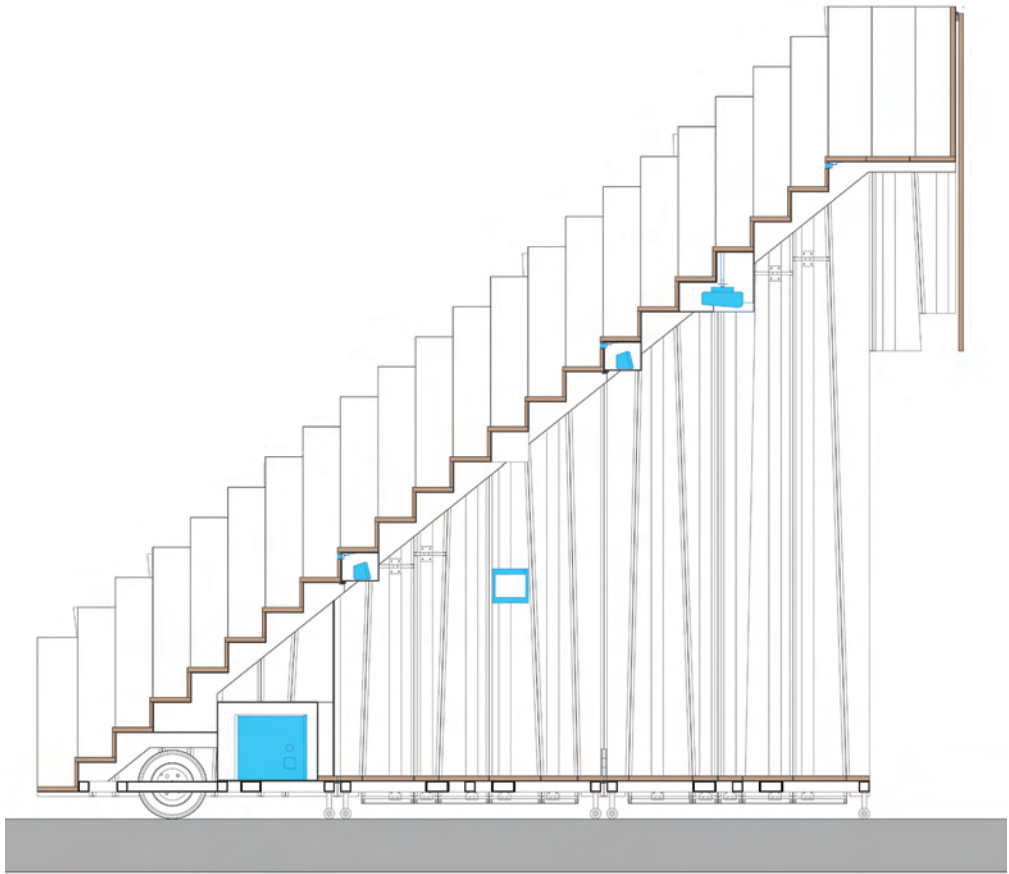

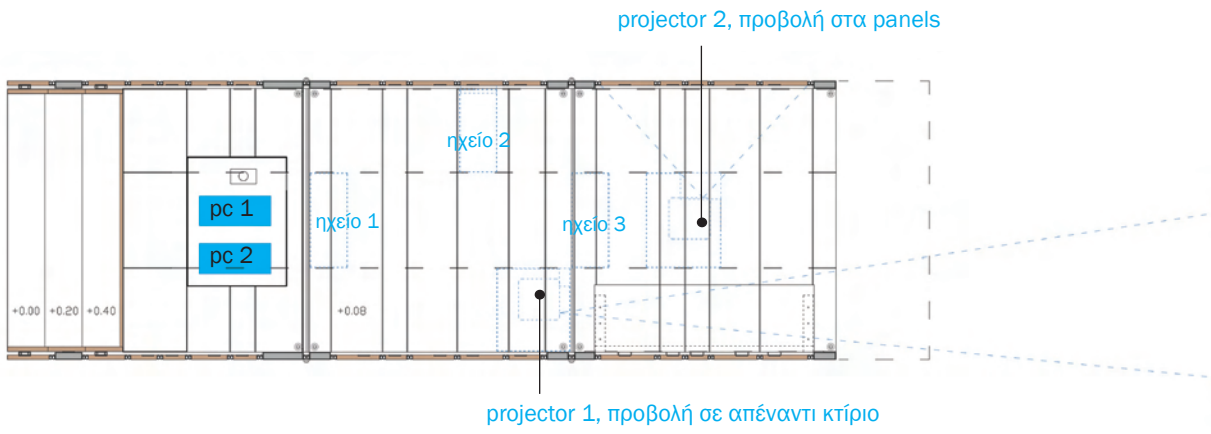
[ΡΥΜΟΥΛΚΗΣΗ memo20 ΣΤΟΝ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟ ΤΟΠΟ ΜΝΗΜΗΣ]

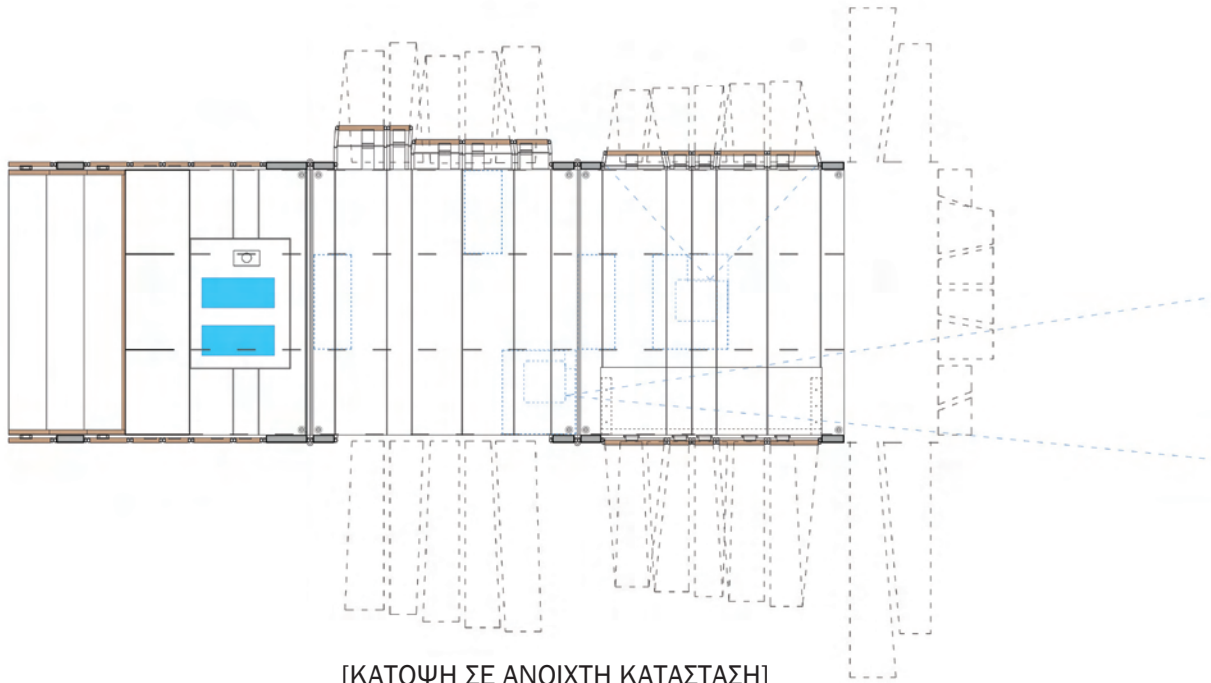
[ΟΨΗ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ]

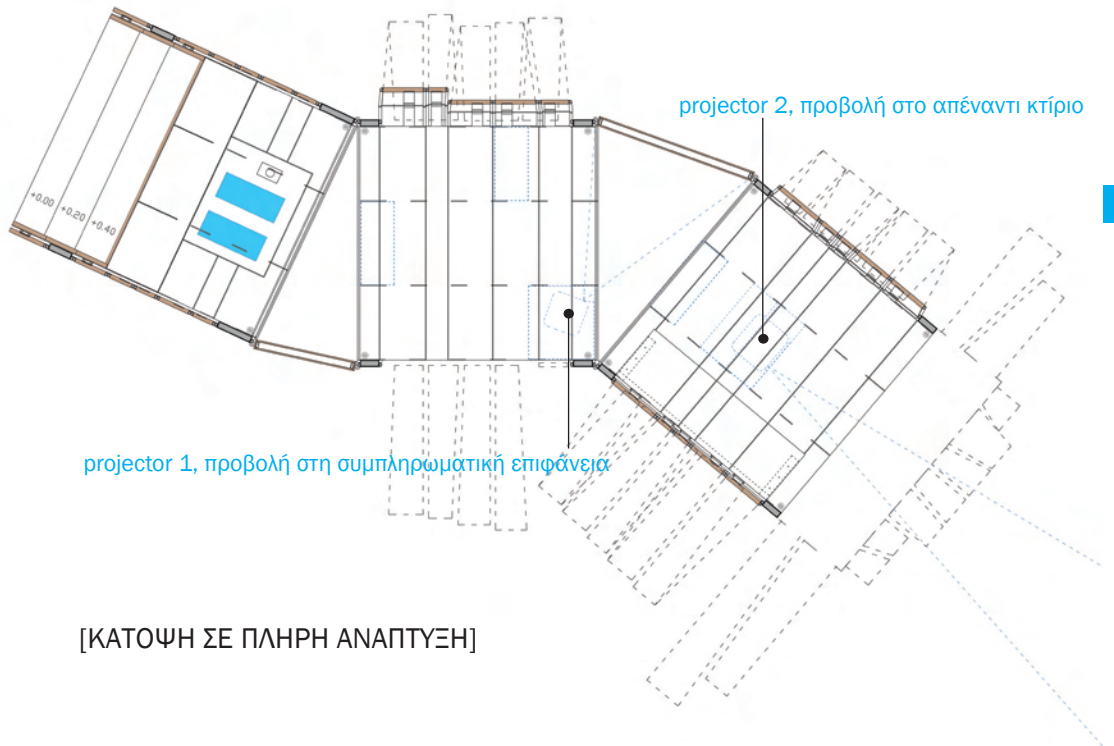
[ΤΟΜΗ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ]

[ΚΑΤΟΨΗ ΣΕ ΚΛΕΙΣΤΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ]

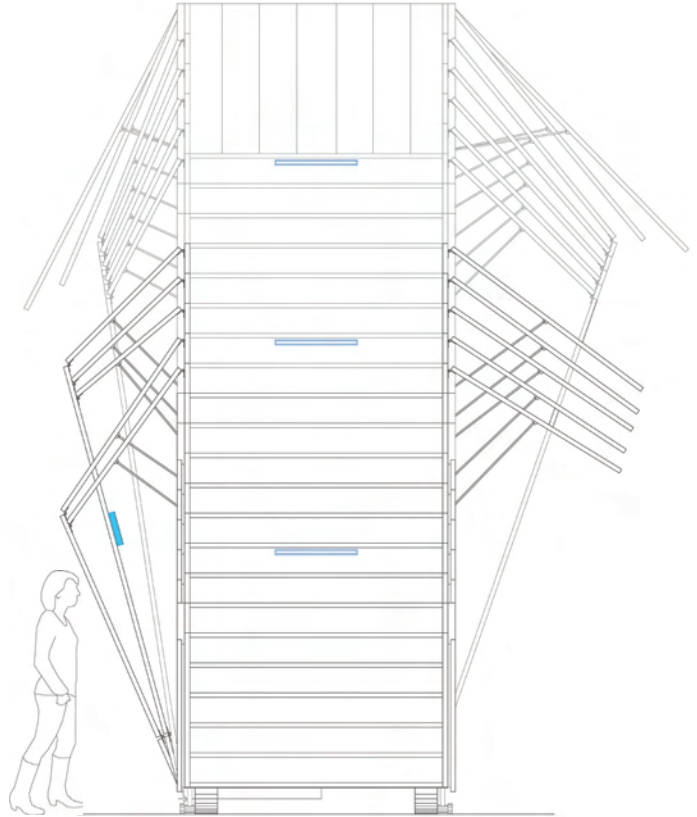
[ΚΑΤΟΨΗ ΣΕ ΑΝΟΙΧΤΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ]

[ΚΑΤΟΨΗ ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ]

κλειστή κατάσταση

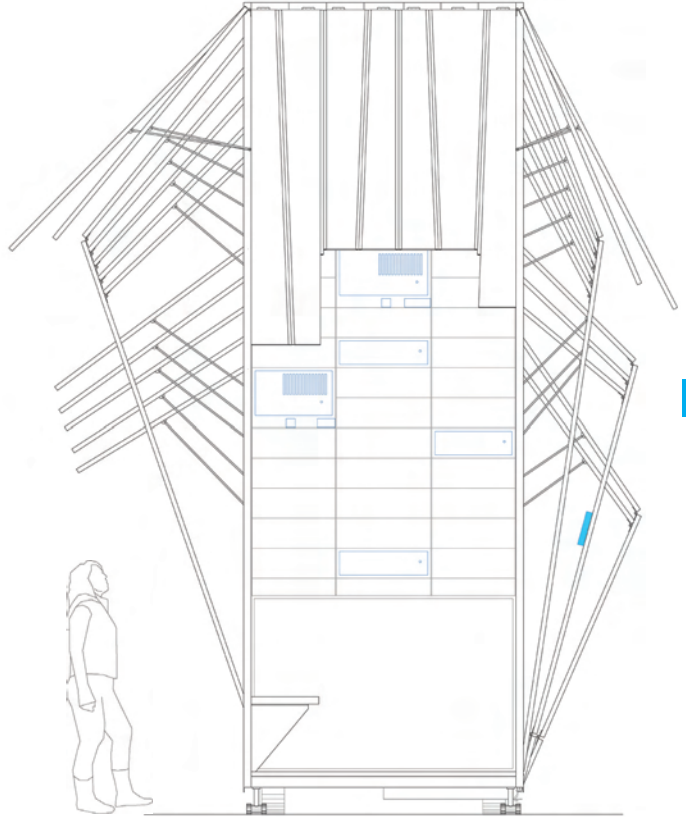

ανοιχτή κατάσταση

[ΟΨΗ ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑ ΑΝΟΔΟΥ]

κλειστή κατάσταση

ανοιχτή κατάσταση

[ΟΨΗ ΑΠΟ ΠΙΣΩ ΠΛΕΥΡΑ]

Η ΚΙΤΡΙΝΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

[ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ]

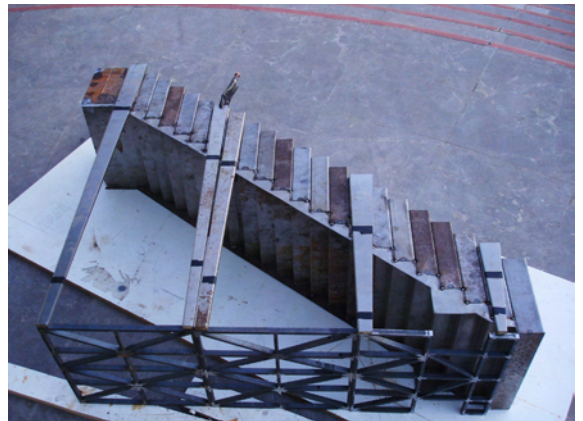
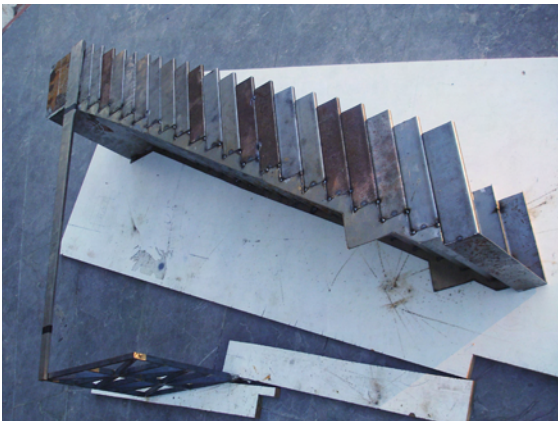

Η Κίτρινη Αποθήκη χτίστηκε το 1926, για να φιλοξενήσει την καπναποθήκη της αμερικανικής εταιρείας 'Tobacco Co'. Βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Βασσάνη και Γαζή. Διαθέτει υπόγειο, ισόγειο, τέσσερις ορόφους και αυλή.

Κατά τη διάρκεια της κατοχής χρησιμοποιήθηκε από τους Γερμανούς ως κρατητήριο όσων συλλαμβάνονταν κατά τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις των Γερμανών στην ευρύτερη περιοχή της Μαγνησίας καθώς και ως προσωρινός χώρος συγκέντρωσης των Εβραίων της περιοχής του Βόλου. Χρησιμοποιήθηκε ως φυλακή και στο κτίριο φυλακίσθηκαν, βασανίστηκαν και εκτελέστηκαν Έλληνες από τους Ναζί. Στα υπόγεια του κτιρίου υπάρχουν ακόμη οι ειδικοί χώροι βασανιστηρίων και εκτελέσεων. Το κτήριο ανακηρύχτηκε διατηρητέο το 1993.

Το memo20 εγκαθίσταται στην αυλή της Κίτρινης Αποθήκης, που έχει είσοδο από την οδό Βασσάνη. Λόγω του μεγάλου χώρου, είναι δυνατή η πλήρης ανάπτυξή του, άρα και η βέλτιστη λειτουργία του. Ο συγκεκριμένος τόπος είναι φορτισμένος με σκληρές μνήμες του παρελθόντος, που όμως παραμένουν στις παλαιότερες γενιές που βίωσαν την Κατοχή και δε γνωστοποιούνται στους νεότερους. Σκοπό του memo20, σε αυτόν τον τόπο, αποτελεί η προώθηση πληροφοριών και ντοκουμέντων της ιστορίας της Κίτρινης Αποθήκης από τη χρονιά που χτίστηκε και λειτουργούσε ως εργοστάσιο καπνού, μέχρι σήμερα που παραμένει κλειστό.

Το κτίριο της Κίτρινης αποθήκης ενδείκνυται να χρησιμοποιηθεί ως καμβάς για βραδυνή εξωτερική προβολή ψηφιακού υλικού. Δημιουργείται μια ζωντανή σχέση μεταξύ της κλίμακας και του κτιρίου η οποία γίνεται αντιληπτή από το κοινό που επισκέπτεται τον τόπο μνήμης. Οι ίδιοι οι άνθρωποι περιφερόμενοι στον τόπο και έχοντας τη δυνατότητα να δουν το κτίριο που φέρει πάνω του τις μνήμες από διαφορετικές θεάσεις, συμμετέχουν στη διαδικασία ενθύμησης του παρελθόντος.

[ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, μοντέλο σε κλίμακα 1:5]

Βιβλιογραφία

Δρακονταείδης, Φ.Δ.. Μνήμη και μνήμη. εκδόσεις Πατάκη, 2000: Αθήνα, ISBN 960-378-635-7

Καλβίνο, Ίταλο. Οι Αόρατες Πόλεις. εκδόσεις Καστανιώτη, 2004: Αθήνα, ISBN 960-03-3689-X

Κασάρες, Αδόλφο Μπιού. Η εφεύρεση του Μορέλ., εκδόσεις Πατάκη, 2004: Αθήνα, ISBN 960-16-2009-5

Nora, Pierre. Realms of memory: The construction of the French past. μτφρ. Goldhammer, Arthur. New York: Columbia University press, 1996-98. ISBN 0-236-10926-1

Παπαγιώργης, Κωστής. Περί μνήμης. εκδόσεις Καστανιώτη, 2008: Αθήνα, ISBN 978-960-03-4825-5

Pastoureau, Michel. Το ρούχο του διαβόλου, μια ιστορία για ρίγες και ριγέ υφάσματα.
ISBN 960-8309-18-2

Περέκ, Ζορζ. Χορείες χώρων. μτφρ. Αχιλλέας Κυριακίδης, εκδόσεις Ύψιλον βιβλία, 2000: Αθήνα, ISBN 960-7949-92-7

Πτυχιακή εργασία

Μπούμπαρη, Ελένη. Κίτρινη Αποθήκη- ένας χώρος ξυπνά, αναπτύσσεται και συμμετέχει δυναμικά στη ζωή της πόλης. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Οκτώβριος 2006

Ερευνητικό θέμα

Θεοδώρου, Ελένη- Ινώ. Συνοδινού, Κατερίνα. Memo routes - επικλήσεις μνήμης στο δημόσιο χώρο του Βόλου. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Οκτώβριος 2008